الجزء ٢٣ الحزب ٤٥

۞ وَمَآ أَنزَلۡنَا عَلَىٰ قَوۡمِهِۦ مِنۢ بَعۡدِهِۦ مِن جُندٖ مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَمَا
كُنَّا مُنزِلِينَ ٢٨ إِن كَانَتۡ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ خَٰمِدُونَ
٢٩ يَٰحَسۡرَةً عَلَى ٱلۡعِبَادِۚ مَا يَأۡتِيهِم مِّن رَّسُولٍ إِلَّا كَانُواْ بِهِۦ
يَسۡتَهۡزِءُونَ ٣٠ أَلَمۡ يَرَوۡاْ كَمۡ أَهۡلَكۡنَا قَبۡلَهُم مِّنَ ٱلۡقُرُونِ
أَنَّهُمۡ إِلَيۡهِمۡ لَا يَرۡجِعُونَ ٣١ وَإِن كُلّٞ لَّمَّا جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ
٣٢ وَءَايَةٞ لَّهُمُ ٱلۡأَرۡضُ ٱلۡمَيۡتَةُ أَحۡيَيۡنَٰهَا وَأَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبّٗا
فَمِنۡهُ يَأۡكُلُونَ ٣٣ وَجَعَلۡنَا فِيهَا جَنَّٰتٖ مِّن نَّخِيلٖ
وَأَعۡنَٰبٖ وَفَجَّرۡنَا فِيهَا مِنَ ٱلۡعُيُونِ ٣٤ لِيَأۡكُلُواْ مِن ثَمَرِهِۦ
وَمَا عَمِلَتۡهُ أَيۡدِيهِمۡۚ أَفَلَا يَشۡكُرُونَ ٣٥ سُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي
خَلَقَ ٱلۡأَزۡوَٰجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلۡأَرۡضُ وَمِنۡ أَنفُسِهِمۡ
وَمِمَّا لَا يَعۡلَمُونَ ٣٦ وَءَايَةٞ لَّهُمُ ٱلَّيۡلُ نَسۡلَخُ مِنۡهُ ٱلنَّهَارَ
فَإِذَا هُم مُّظۡلِمُونَ ٣٧ وَٱلشَّمۡسُ تَجۡرِي لِمُسۡتَقَرّٖ لَّهَاۚ
ذَٰلِكَ تَقۡدِيرُ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡعَلِيمِ ٣٨ وَٱلۡقَمَرَ قَدَّرۡنَٰهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ
عَادَ كَٱلۡعُرۡجُونِ ٱلۡقَدِيمِ ٣٩ لَا ٱلشَّمۡسُ يَنۢبَغِي لَهَآ أَن تُدۡرِكَ
ٱلۡقَمَرَ وَلَا ٱلَّيۡلُ سَابِقُ ٱلنَّهَارِۚ وَكُلّٞ فِي فَلَكٖ يَسۡبَحُونَ ٤٠

(28) Ne nuk zbritëm ndonjë ushtri me melekë nga qielli për ta shkatërruar popullin të tij, pasi ata e mohuan dhe e vranë atë. Asnjëher nuk i kemi zbritur melekët e dënimit për të shkatërruar popujt, sepse çështja ka qenë me lehtë se kaq. Ka mjaftuar veç një ulërimë e fortë për t'i shkatërruar ata.
(29) Përveç një britme *(ushtimë)* të tmerrshme*(nga qielli)*, e cila u mjaftoi për t'i shtrirë të gjithë përtokë, duke i shuar njëherësh, siç mund të fiket një zjarr i ndezur me rënien e shiut. Askush nuk shpëtoi i gjallë.
(30) Sa mjerim i madh do të jetë për njerëzit mosbesues, kur ta shohin dënimin me sytë e tyre në Ditën e Gjykimit! Kjo për shkak se sa herë që atyre u vinte ndonjë i dërguar prej Allahut, ata qeshnin e talleshin me të, duke bërë që përfundimi i tyre në Ditën e Gjykimit të jetë pendimi i thellë.
(31) Vallë a nuk e kanë vënë re të tillë mohues e përqeshës sa ishin në jetën e dynjasë, se sa e sa popuj Ne i patëm shkatërruar përpara tyre *(në mënyrë që këta të merrnin mësim)* dhe që pas atij shkatërrimi, asnjëri prej atyre popujve më nuk u kthye më Ata u shndërruan në rrëfenja e popuj të zhdukur për njerëzit që erdhën pas tyre.
(32) Nuk do të shpëtojë asnjë prej tyre pa u paraqitur të gjithë së bashku përpara Nesh për të dhënë llogari në Ditën e Gjykimit për gjithçka kanë bërë.
(33) Argument për ta, që tregon Fuqinë *(për t'i ringjallur)* dhe Mirësinë Tonë ndaj tyre, është edhe *(krijimi i jetës nga)* toka e vdekur, të cilës i japim jetë pasi zbresim shiun prej qiellit. Pastaj nxjerrim prej saj bimësi e drithëra të llojeve të ndryshme, me të cilat ushqehen.
(34) Ne për ta kemi krijuar në tokë edhe kopshte me pemë të ndryshme, siç janë hurmat dhe vreshtat e rrushit *(të cilat arabët i thajnë e i depozitojnë për tërë vitin)*, si dhe nxjerrim prej saj burime uji prej të cilëve ata pinë, u shuajnë etjen kafshëve e mund ta përdorin edhe për vaditjen kopshteve të tyre.
(35) Në mënyrë që *(edhe)* njerëzit *(që jetojnë në shkretëtirë)* të ushqehen me frutet e mundësuara prej Tij, për të cilat ata nuk janë munduar aspak, si dhe të ushqehen edhe prej të mbjellave. A nuk po tregohen mirënjohës ndaj Tij për këto mirësi dhe ta falënderojnë e adhurojnë Atë e t'i ndjekin të dërguarit e Tij?!
(36) Shenjtëruar qoftë Allahu i Lartësuar, i Cili i ka krijuar çift të gjitha llojet që mbin toka. Madje edhe prej vetë njerëzve Ai krijoi mashkullin e femrën, si dhe prej shumë gjërave, që ata nuk i njohin, qofshin ato në tokë, në det apo në qiell.
(37) Argument për ta, që tregon Fuqinë dhe Mirësinë Tonë ndaj tyre, është edhe nata, prej të cilës Ne e heqim dritën e ditës dhe ata mbulohen nga errësira.
(38) Argument është edhe Dielli, që lundron në orbitën e vet të pandryshueshme për tek vendndalimi i tij përfundimtar, cak të cilin nuk mund ta kalojë kurrsesi. Ky përcaktim rruge e afati për të, është i të Plotfuqishmit, me të Cilin nuk mund të krahasohet askush. Ai është i Gjithëdijshëm për çdo gjë e Atij nuk mund të fshihet asgjë prej asaj që Ai ka krijuar.
(39) Madje dhe Hëna, të cilës Ne ia kemi caktuar çdo natë fazat e saj: ajo *(pasi është mbushur)* vazhdimisht pakësohet, derisa kthehet përsëri ë formën e një harku të hollë, si të ishte një rrem i tharë, i verdhë, i vjetër e i përkulur, që rri varur në palmën një hurmeje arabe.
(40) Ai i ka vënë ato në atë pozicion e disiplinë të atillë, që as Dielli nuk mund ta arrijë Hënën, për shkak të orbitave krejtësisht të ndryshme me njëra-tjetrën, si dhe as nata nuk mund t'i shpëtojë ditës, e cila e ndjek atë kudo që gjendet nëpër tokë, duke i dhënë fund asaj *(natës)* pikërisht në afatin që ia ka caktuar Allahu. Krejt këto *(dhe çdo trup qiellor)* lundrojnë në hapësirë, bashkë me të gjitha krijesat që gjenden në to.

Mësime nga ajetet:

- Njerëzit janë të papërfillshëm, nëse e kundërshtojnë Krijuesin e tyre, ndërkohë që janë shumë të nderuar tek Allahu, nëse e pasojnë me devotshmëri Atë.
- Prej argumenteve që tregojnë Fuqinë e Allahut për ta bërë realitet ringjalljen është edhe kthimi i jetës në një tokë të vdekur e të pajetë me anë të bimësisë dhe gjelbërimit, si dhe nxjerrja e farërave e frutave të ndryshme prej saj.
- Prej argumenteve që tregojnë Fuqinë dhe Njëshmërinë e Allahut janë edhe: krijimi i krijesave që ekzistojnë në qiej dhe në tokë dhe vënia e tyre në lëvizje deri në një afat të caktuar.

وَءَايَةٞ لَّهُمۡ أَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ فِي ٱلۡفُلۡكِ ٱلۡمَشۡحُونِ ٤١ وَخَلَقۡنَا
لَهُم مِّن مِّثۡلِهِۦ مَا يَرۡكَبُونَ ٤٢ وَإِن نَّشَأۡ نُغۡرِقۡهُمۡ فَلَا صَرِيخَ لَهُمۡ
وَلَا هُمۡ يُنقَذُونَ ٤٣ إِلَّا رَحۡمَةٗ مِّنَّا وَمَتَٰعًا إِلَىٰ حِينٖ ٤٤ وَإِذَا
قِيلَ لَهُمُ ٱتَّقُواْ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيكُمۡ وَمَا خَلۡفَكُمۡ لَعَلَّكُمۡ تُرۡحَمُونَ
٤٥ وَمَا تَأۡتِيهِم مِّنۡ ءَايَةٖ مِّنۡ ءَايَٰتِ رَبِّهِمۡ إِلَّا كَانُواْ عَنۡهَا
مُعۡرِضِينَ ٤٦ وَإِذَا قِيلَ لَهُمۡ أَنفِقُواْ مِمَّا رَزَقَكُمُ ٱللَّهُ قَالَ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْ لِلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ أَنُطۡعِمُ مَن لَّوۡ يَشَآءُ ٱللَّهُ أَطۡعَمَهُۥٓ إِنۡ
أَنتُمۡ إِلَّا فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٖ ٤٧ وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَٰذَا ٱلۡوَعۡدُ إِن كُنتُمۡ
صَٰدِقِينَ ٤٨ مَا يَنظُرُونَ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ تَأۡخُذُهُمۡ وَهُمۡ
يَخِصِّمُونَ ٤٩ فَلَا يَسۡتَطِيعُونَ تَوۡصِيَةٗ وَلَآ إِلَىٰٓ أَهۡلِهِمۡ
يَرۡجِعُونَ ٥٠ وَنُفِخَ فِي ٱلصُّورِ فَإِذَا هُم مِّنَ ٱلۡأَجۡدَاثِ إِلَىٰ رَبِّهِمۡ
يَنسِلُونَ ٥١ قَالُواْ يَٰوَيۡلَنَا مَنۢ بَعَثَنَا مِن مَّرۡقَدِنَاۜۗ هَٰذَا مَا وَعَدَ
ٱلرَّحۡمَٰنُ وَصَدَقَ ٱلۡمُرۡسَلُونَ ٥٢ إِن كَانَتۡ إِلَّا صَيۡحَةٗ
وَٰحِدَةٗ فَإِذَا هُمۡ جَمِيعٞ لَّدَيۡنَا مُحۡضَرُونَ ٥٣ فَٱلۡيَوۡمَ لَا تُظۡلَمُ
نَفۡسٞ شَيۡـٔٗا وَلَا تُجۡزَوۡنَ إِلَّا مَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَ ٥٤

سكتة لطيفة على الألف

(41) Argument për ta *(njerëzit)*, që u tregon Fuqinë dhe Mirësinë Tonë ndaj tyre, është edhe mirësia që Ne u mundësuam pasardhësve të bijve të Ademit, me shpëtimin e tyre prej përmbytjes së madhe në kohën e Nuhut. Ne bëmë të mundur që ata të hipnin në anijen e ngarkuar plot me krijesa çifte, të të gjitha llojeve.
(42) Ne *(pasi i shpëtuam me anijen e Nuhut)* u krijuam mundësinë që edhe ata të lundronin e të hipnin në anije të ngjashme me anijen e Nuhut, në mënyrë që të përfitojnë prej mirësive të Tij si në tokë, ashtu edhe në det.
(43) Po të duam, Ne i fundosim kur janë në lundrim dhe askush nuk mund t'i ndihmojë e as nuk do të mund t'i shpëtojë, nëse Ne do të dëshironim diçka të tillë,
(44) përveçse me Mëshirën Tonë, Ne i mëshirojmë ata, duke i shpëtuar prej mbytjes e duke i kthyer përsëri në tokë, në mënyrë që t'i përjetojnë edhe për pak kohë mirësitë Tona, të marrin mësim, si dhe të tregohen mirënjohës duke besuar Allahun dhe të dërguarit e Tij.
(45) Kur atyre u thuhet: "Frikësojuni Allahut për gjynahet që jeni duke bërë, gjynahet që keni bërë dhe kërkojini Allahut falje për to, në mënyrë që Ai t'ju mëshirojë e të mos ju shkatërrojë siç ka shkatërruar popujt mohues përpara jush!", (46) ata jo vetëm që nuk ia vënë veshin kësaj këshille, por sa herë që atyre u vjen ndonjë argument prej Zotit, që tregon për Fuqinë, Madhështinë dhe Njëshmërinë e Allahut, ata i shmangen e i kthejnë shpinën, duke e shpërfillur.
(47) Aq sa edhe atëherë kur *(këshilloheshin për një mirësi të pranuar botërisht si e tillë e)* u thuhet: "Ndihmojini të varfërit dhe njerëzit në nevojë*(që janë në mesin tuaj)*, duke u dhënë diçka prej pasurisë tuaj, me të cilën Allahu ju ka begatuar e ju ka furnizuar!", mohuesit u thonë besimtarëve me ironi: "Vallë, a t'i ushqejmë ata, të cilët, po të donte Allahu, do t'i kishte ushqyer e furnizuar Vetë?! E si mund të dalim ne kundër Vullnetit të Allahut, o ju që i thoni vetes besimtarë, ndërkohë që ju thoni se Allahu është Furnizuesi i të gjithëve?! Në të vërtetë, ju jeni vetëm se të humbur, në një humbje të qartë, larg së Vërtetës!" (48) Dhe për ta ironizuar edhe kërcënimin që iu është bërë më parë, mohuesit u drejtohen besimtarëve përsëri duke u thënë: "Kur do u realizoka ky premtim i ndëshkimit, me të cilin na kërcënuat *(se mund të na gjejë edhe neve siç i gjeti popujt e mëparshëm)*, nëse jeni të sinqertë për atë që pretendoni se keni të drejtë?!"
(49) Në fakt, ata janë duke pritur një klithmë të vetme *(ushtimë nga qielli)*, si shembulli i asaj që u përmend në tregimin më sipër, apo fryrjen e parë të Bririt nga engjëlli për kryerjen e Kijametit, klithmë (apo fryrje) e cila ka për t'i fshirë të gjithë nga faqja e dheut, teksa ata garojnë me njëri-tjetrin për çështjet e kësaj bote. (50) Aq e papritur do të jetë ajo për ta, sa ata nuk do të kenë kohë më, as për të lënë ndonjë testament për familjarët e tyre, e jo më që të kthehen pranë familjes së tyre. (51) Kur ata të jenë fshirë nga faqja e dheut dhe kur Allahu ta dëshirojë ringjalljen, aty do t'i fryhet Surit *(herën e dytë)*, që të bëhet ringjallja. Kështu ata do të dalin menjëherë të gjithë nga varret dhe do nxitojnë për tek Zoti i tyre, për të dhënë llogari e për të marrë atë që meritojnë për çdo gjë që kanë bërë.
(52) Aty mohuesit, që nuk i besuan fuqisë së Allahut se do t'i ringjallte, do të thonë të penduar: " Të mjerët ne! Kush ishte që na ringjalli prej varreve tona, ku ishim shtrirë e tretur?!" Dhe duke i përçmuar atyre do t'u thuhet: "Kjo pra, është ajo që ua pati premtuar i Gjithëmëshirshmi dhe të dërguarit u thanë të vërtetën në lidhje me gjithçka që ata kanë transmetuar prej Zotit të tyre, por ju nuk ua vutë veshin! Ajo që e premton Allahu, patjetër që do të ndodhë!"
(53) Ashtu siç qe zhdukja e tyre nga faqja me një klithmë apo ushtimë të vetme *(me fryrjen e Surit herën e parë)*, ashtu do të jetë edhe ringjallja e tyre vetëm me një klithmë *(me fryrjen e Surit herën e dytë)*Pastaj të gjithë njëherazi do të ngrihen në këmbë për të dhënë llogari përpara Nesh. (54) Atëherë, do t'u thuhet: "Gjykimi do të jetë i drejtë dhe askujt prej jush (o njerëz) nuk do t'i bëhet padrejtësi, as duke ua shtuar të këqijat e as duke ua pakësuar të mirat që keni bërë. Ju do të ndëshkoheni veçse për atë që keni bërë!"

Mësime nga ajetet:

- Prej metodave edukuese që Allahu përdor me njerëzit është se Ai u ka mundësuar gjatë jetës së tyre argumente të mjaftueshme e bindëse, në fenë dhe jetën e tyre, që ata të njohin Atë.
- Allahu i Lartësuar u ka dhuruar mundësi dhe fuqi robërve të Vet, që ata t'i vënë në zbatim porositë e Tij e të largohen prej ndalimeve të Tij. Por, nëse ata i lënë ato me të cilat Ai i ka urdhëruar, atëherë ata kanë bërë zgjedhjen e tyre, për të cilën do të japin llogari.
- Në Ditën e Gjykimit, jobesimtarët do të ndëshkohen vetëm për ato që kanë bërë, ndërkohë që besimtarëve Allahu ka për t'u dhuruar prej Mëshirës së Vet çfarë atyre nuk u ka shkuar kurrë ndërmend e as nuk e kanë imagjinuar.

إِنَّ أَصۡحَٰبَ ٱلۡجَنَّةِ ٱلۡيَوۡمَ فِي شُغُلٖ فَٰكِهُونَ ٥٥ هُمۡ وَأَزۡوَٰجُهُمۡ
فِي ظِلَٰلٍ عَلَى ٱلۡأَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔونَ ٥٦ لَهُمۡ فِيهَا فَٰكِهَةٞ
وَلَهُم مَّا يَدَّعُونَ ٥٧ سَلَٰمٞ قَوۡلٗا مِّن رَّبّٖ رَّحِيمٖ ٥٨ وَٱمۡتَٰزُواْ
الحزب ٤٥ ٱلۡيَوۡمَ أَيُّهَا ٱلۡمُجۡرِمُونَ ٥٩ ۞أَلَمۡ أَعۡهَدۡ إِلَيۡكُمۡ يَٰبَنِيٓ ءَادَمَ
أَن لَّا تَعۡبُدُواْ ٱلشَّيۡطَٰنَۖ إِنَّهُۥ لَكُمۡ عَدُوّٞ مُّبِينٞ ٦٠ وَأَنِ
ٱعۡبُدُونِيۚ هَٰذَا صِرَٰطٞ مُّسۡتَقِيمٞ ٦١ وَلَقَدۡ أَضَلَّ مِنكُمۡ
جِبِلّٗا كَثِيرًاۖ أَفَلَمۡ تَكُونُواْ تَعۡقِلُونَ ٦٢ هَٰذِهِۦ جَهَنَّمُ ٱلَّتِي
كُنتُمۡ تُوعَدُونَ ٦٣ ٱصۡلَوۡهَا ٱلۡيَوۡمَ بِمَا كُنتُمۡ تَكۡفُرُونَ ٦٤
ٱلۡيَوۡمَ نَخۡتِمُ عَلَىٰٓ أَفۡوَٰهِهِمۡ وَتُكَلِّمُنَآ أَيۡدِيهِمۡ وَتَشۡهَدُ أَرۡجُلُهُم
بِمَا كَانُواْ يَكۡسِبُونَ ٦٥ وَلَوۡ نَشَآءُ لَطَمَسۡنَا عَلَىٰٓ أَعۡيُنِهِمۡ
فَٱسۡتَبَقُواْ ٱلصِّرَٰطَ فَأَنَّىٰ يُبۡصِرُونَ ٦٦ وَلَوۡ نَشَآءُ لَمَسَخۡنَٰهُمۡ
عَلَىٰ مَكَانَتِهِمۡ فَمَا ٱسۡتَطَٰعُواْ مُضِيّٗا وَلَا يَرۡجِعُونَ
٦٧ وَمَن نُّعَمِّرۡهُ نُنَكِّسۡهُ فِي ٱلۡخَلۡقِۚ أَفَلَا يَعۡقِلُونَ ٦٨
وَمَا عَلَّمۡنَٰهُ ٱلشِّعۡرَ وَمَا يَنۢبَغِي لَهُۥٓۚ إِنۡ هُوَ إِلَّا ذِكۡرٞ وَقُرۡءَانٞ مُّبِينٞ
٦٩ لِّيُنذِرَ مَن كَانَ حَيّٗا وَيَحِقَّ ٱلۡقَوۡلُ عَلَى ٱلۡكَٰفِرِينَ ٧٠

(55) Ndërsa banorët e Xhenetit, kur të hyjnë në Xhenet atë ditë e t'i shohin mirësitë e tij të përjetshme dhe shpërblimin e madh që është përgatitur për ta, nuk do t'u bjerë ndërmend për askënd. Ata do të jepen vetëm pas shijimit të kënaqësive të Xhenetit. (56) Ata dhe gratë e tyre do të qëndrojnë të mbështetur në shtretërit e veçantë të tij, si dhe nën freskinë dhe hijet e dendura të pemëve të Xhenetit përgjithmonë. (57) Në të ata do të kenë fruta nga më të ndryshmet, që nuk i kanë shijuar kurrë më parë, si dhe çdo gjë që do e kërkojnë e dëshirojnë prej kënaqësive, mirësive e shijeve të mrekullueshme.
(58) Atyre, përveç këtyre mirësive, do t'u jepet "Selam" *(Urimi)* prej Zotit Mëshirëplotë, duke ua thënë atë Ai Vetë, aq sa, kur Ai t'ua thotë atë, atëherë ata i përfshin Selami *(Paqja, Shpëtimi e Mirësia)* nga të gjitha anët. Nuk ka më të madhe se kjo përshëndetje.
(59) Ndërsa mohuesve do t'u thuhet: "Ndahuni sot prej besimtarëve, o ju kriminelë, pasi ju nuk e meritoni të përfitoni më prej mirësive, siç patët përfituar kur ishit në mesin e tyre në dynja!" (60) Vallë, a nuk ju kam porositur e urdhëruar mjaftueshëm, o bijtë e Ademit, nëpërmjet të dërguarve të Mi, që të mos e adhuronit djallin, duke iu bindur atij e duke e ndjekur rrugën e tij?! Shejtani është armiku juaj i përbetuar dhe një njeri i mençur e i logjikshëm nuk mund ta ndjekë e ta pasojë armikun e vet, që ia ka shfaqur hapur armiqësinë. (61) O bijtë e Ademit! Unë ju urdhërova që të më adhuronit vetëm Mua, duke mos më bërë asnjë ortak. Vetëm rruga e adhurimit dhe e bindjes ndaj Meje është Rruga e Drejtë që ju mundëson të fitoni kënaqësinë Time dhe hyrjen në Xhenet. Mirëpo shumica juaj nuk ua vë veshin porosive dhe urdhrave të Mi!
(62) Kjo, sepse ai *(djalli)* i humbi shumë grupe njerëzish. Vallë, a nuk patët logjikë e mend, që të arsyetonit e të urdhëronit njëri-tjetrin për t'iu bindur Allahut e ta adhuronit vetëm Atë, si dhe të ruanit njëri-tjetrin që të mos ndiqnit shejtanin, i cili ishte armiku i juaj i vendosur?!
(63) Ky pra, është Xhehenemi, që ju qe premtuar kur ju ishit në dynja, nëse do të vdisnit mohues, e që në atë kohë ishte i fshehtë për ju, mirëpo sot po e shihni me sytë tuaj. (64) Hyni e përcëllohuni tani në të, vuajeni dënimin e djegies, se ju ishit mohues të Allahut e të dërguarve të Tij sa ishit në jetën e dynjasë!" (65) Sot, Ne atyre do t'ua mbyllim gojën, e kështu do të mbesin memecë, duke mos pasur mundësi që të flasin për të mohuar gjynahet dhe mohimin e Allahut që e kanë bërë. Gjithsesi, Neve do na dëshmojnë vetë duart e tyre për çdo gjë ata kanë bërë sa ishin në jetën e dynjasë, madje dhe këmbët e tyre për gjynahet që kanë bërë dhe lëvizjen për tek ato gjynahe. * Meqë mohuesit deshën të justifikoheshin me "dëshirën" e Allahut, që të mos u jepnin të varfërve, Allahu u tregoi atyre se prej dëshirës së Tij ishte edhe urtësia e Tij për t'i lënë të vazhdonin në gjynahet e tyre, derisa të gjenin dënimin në Ditën e Gjykimit, duke thënë. (66) Po të kishim dashur, Ne do ua verbonim atyre sytë, e pastaj le ta ndiqnin rrugën e tyre për të bërë gjynahe, nëse do mundeshin. Vallë, si do të kishin mundur të shihnin, nëse Ne nuk do ua lejonim këtë?! (67) Po të kishim dashur, po ashtu Ne do t'i kishim shndërruar ata totalisht në krijimin e tyre, duke i gjymtuar ose paralizuar, që të mos kishin mundësi as të shkonin përpara e as të ktheheshin mbrapa.
(68) Mirëpo, Ne i krijuam ata në shtresa, mundësi e aftësitë ndryshme, për t'i vënë në sprovë në jetën e kësaj bote, duke bërë që edhe atij që i mundësuam një jetë të gjatë, Ne ta ndryshojmë atë në paraqitje, derisa të arrijë në moshën e pleqërisë së thellë. Pra, a nuk po thellohen, vallë, në mendime e ta kuptojnë se kjo botë nuk është e përjetshme dhe se atyre po u afrohet fundi?!
(69) Ne (o mohues) nuk ia mësuam Muhamedit poezinë e ju e dini shumë mirë këtë dhe jeni vetë dëshmitarë se ai kurrë nuk ka thënë ndonjëherë poezi, e as që i duhet atij kjo gjë. Kjo që i është shpallur është një këshillë për atë që i pranon këshillat, si dhe një Kuran i qartë e sqarues për atë që mediton rreth asaj që gjendet në të, (70) në mënyrë që ta paralajmërojë këdo që është gjallë e *(akoma)* nuk ka vdekur, për gjithçka që do të gjejë në botën tjetër,para se të vdesë, nëse vërtetë ka një zemër të gjallë e mendon thellë në atë që Allahu e ka shpallur në këtë Kuran dhe dëshiron të përgatitet për Ditën e Gjykimit me anë të besimit e veprave të mira. Ndërsa mohuesve t'u bëhet i meritueshëm dënimi, pasi atyre t'u jenë shpalosur argumentet bindëse *(të këtij Kurani)* e t'u ketë arritur thirrja *(e tij)*, si dhe të mos u ketë mbetur asnjë justifikim për atë që kanë bërë.

Mësime nga ajetet:

- Banorët e Xhenetit do të jenë të kënaqur e të lumtur me gjithçka që do t'ua ketë ënda, gjithçka që do dëshirojë syri e do lakmojë shpirti.
- Zemër ka ai që e pastron atë me Kuran, e e shton dijen rreth tij dhe punon me të.
- Të gjitha gjymtyrët e njeriut do të dëshmojnë kundër apo pro njeriut në Ditën e Gjykimit.

أَوَلَمۡ يَرَوۡاْ أَنَّا خَلَقۡنَا لَهُم مِّمَّا عَمِلَتۡ أَيۡدِينَآ أَنۡعَٰمٗا فَهُمۡ لَهَا
مَٰلِكُونَ ٧١ وَذَلَّلۡنَٰهَا لَهُمۡ فَمِنۡهَا رَكُوبُهُمۡ وَمِنۡهَا يَأۡكُلُونَ
٧٢ وَلَهُمۡ فِيهَا مَنَٰفِعُ وَمَشَارِبُۚ أَفَلَا يَشۡكُرُونَ ٧٣ وَٱتَّخَذُواْ
مِن دُونِ ٱللَّهِ ءَالِهَةٗ لَّعَلَّهُمۡ يُنصَرُونَ ٧٤ لَا يَسۡتَطِيعُونَ
نَصۡرَهُمۡ وَهُمۡ لَهُمۡ جُندٞ مُّحۡضَرُونَ ٧٥ فَلَا يَحۡزُنكَ قَوۡلُهُمۡۘ
إِنَّا نَعۡلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعۡلِنُونَ ٧٦ أَوَلَمۡ يَرَ ٱلۡإِنسَٰنُ أَنَّا
خَلَقۡنَٰهُ مِن نُّطۡفَةٖ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٞ مُّبِينٞ ٧٧ وَضَرَبَ لَنَا
مَثَلٗا وَنَسِيَ خَلۡقَهُۥۖ قَالَ مَن يُحۡيِ ٱلۡعِظَٰمَ وَهِيَ رَمِيمٞ ٧٨
قُلۡ يُحۡيِيهَا ٱلَّذِيٓ أَنشَأَهَآ أَوَّلَ مَرَّةٖۖ وَهُوَ بِكُلِّ خَلۡقٍ عَلِيمٌ
٧٩ ٱلَّذِي جَعَلَ لَكُم مِّنَ ٱلشَّجَرِ ٱلۡأَخۡضَرِ نَارٗا فَإِذَآ أَنتُم
مِّنۡهُ تُوقِدُونَ ٨٠ أَوَلَيۡسَ ٱلَّذِي خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضَ
بِقَٰدِرٍ عَلَىٰٓ أَن يَخۡلُقَ مِثۡلَهُمۚ بَلَىٰ وَهُوَ ٱلۡخَلَّٰقُ ٱلۡعَلِيمُ ٨١
إِنَّمَآ أَمۡرُهُۥٓ إِذَآ أَرَادَ شَيۡـًٔا أَن يَقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ٨٢
فَسُبۡحَٰنَ ٱلَّذِي بِيَدِهِۦ مَلَكُوتُ كُلِّ شَيۡءٖ وَإِلَيۡهِ تُرۡجَعُونَ ٨٣

آياتها ١٨٢ سُورَةُ الصَّافَّاتِ ترتيبها ٣٧

(71) Vallë, a nuk u mjafton atyre si argument i fuqisë, mëshirës dhe bujarisë Tonë, fakti se prej asaj që kemi krijuar për ta me duart Tona, janë edhe kafshët, të cilat ata i zotërojnë e i përdorin për nevojat e tyre,

(72) si dhe fakti që Ne ua bëmë ato të nënshtruara, ku disa prej tyre i shalojnë e ngarkojnë ngarkesat e tyre dhe me disa prej tyre ata ushqehen?!

(73) Përveç që u mundësuam që t'i përdorin ato për të hipur, ngarkuar e për t'u ushqyer me mishin e tyre, ata kanë edhe shumë përfitime të tjera, si: përdorimi i lëkurëve, leshit, produkteve e nënprodukteve të tyre, ashtu sikurse edhe qumësht të freskët e të shijshëm. Vallë, a nuk dëshirojnë që ta falënderojnë Allahun për këto mirësi, që Ai ua ka mundësuar?!

(74) Ata jo vetëm që nuk u treguan mirënjohës ndaj Tij, por shkuan e adhuruan zota të rremë në vend të Allahut, duke menduar se ata kanë për t'i ndihmuar.

(75) Edhe pse ata as që munden t'i ndihmojnë, përsëri këta u qëndrojnë atyre si të ishin një ushtri e gatshme.

(76) Prandaj, mos u dëshpëro (o i Dërguar) për çfarë ata thonë për ty, pasi në të vërtetë Ne e dimë shumë mirë se çfarë fshehin dhe çfarë shprehin ata. Ata do të japin llogari për çdo gjë.

(77) Vallë, a nuk e ka parë njeriu fuqinë Tonë, se si Ne e kemi krijuar atë, duke e filluar prej një pike uji *(farës së mashkullit)* e duke e kaluar në të gjitha fazat e krijimit, derisa lind si foshnje, që nuk din asgjë, por befas ai na kthehet një kundërshtar i drejtpërdrejtë!

(78) Ai na sjell Neve shembull, duke të treguar ty (o i Dërguar) disa eshtra të kalbura, ndërkohë që e harron krijimin e vet, krijim të cilin Ne ia filluam nga asgjëja dhe të thotë: "Kush do t'i ngjallë këto eshtra, kur ato të jenë të shkriftuara e të tretura në tokë?!"

(79) Përgjigjju (o i Dërguar) duke i thënë: "Do t'i ringjallë Ai, i Cili i krijoi ato edhe herën e parë, pasi nëse i krijoi ato herën e parë, herën e dytë e ka më të lehtë ta bëjë këtë. Ai e njeh çdo krijim të Tijin e Atij nuk i humbet asgjë.

(80) Është Ai që, prej një peme të gjelbër e të njomë*(që logjikisht ju kurrë nuk do e besonit se mund të digjet),* ju mundëson zjarrin, të cilin ju e ndizni dhe e përdorni për nevojat tuaja. Pra, Atë që i bashkon dy të kundërtat (ujin e drurit të njomë me flakën e zjarrit) nuk e pengon asgjë të bëjë çfarë të dëshirojë. Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka!"

(81) Vallë, a mendojnë idhujtarët se Ai që i krijoi qiejt dhe Tokën nuk është i Plotfuqishëm të krijojë të ngjashëm me ta?! Sigurisht, që Ai është i Plotfuqishëm për gjithçka, pasi Ai është Krijuesi i Gjithëdijshëm, ku çdo gjë që ekziston është në Dijen e Tij, duke mos iu fshehur asgjë prej tyre.

(82) Në të vërtetë çështja e Tij, kur Ai dëshiron ta realizojë diçka, është që t'i thotë asaj vetëm "Bëhu!" dhe ajo menjëherë bëhet, qoftë zhdukja e tyre, sjellja e të tjerëve në vend të tyre apo ringjallja e tyre në Ditën e Gjykimit për të dhënë llogari.

(83) Pra, i Lartësuar është Ai dhe larg çdo të mete e mangësie, ndërkohë që në Dorën e të Cilit janë çelësat e pushteteve dhe zotërimeve të gjithçkaje! Tek Ai do të ktheheni të gjithë (o njerëz) për të dhënë llogari, Ditën kur tek Ai do të gjeni atë që keni merituar për çdo gjë që keni bërë.

Mësime nga ajetet:

- Prej begatisë dhe mirësive të Allahut ndaj njerëzve është edhe nënshtrimi i kafshëve për ta dhe vënia e tyre në shërbim të njerëzve, në mënyrë që të kenë dobi të ndryshme prej tyre.
- Sjellja e argumenteve logjike për të vërtetuar Ditën e Gjykimit dhe shpalosja e tyre idhujtarëve.
- Prej cilësive të Allahut të Lartësuar është që dija e Tij i ka përfshirë të gjitha krijesat në të gjitha gjendjet dhe në të gjitha fazat. Allahu e di edhe atë që ua tret apo jo toka prej trupave të tyre, duke e ditur kështu çdo të fshehtë e të dukshme.

SURJA "ES-SAFAT"

Mekase

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

وَٱلصَّٰٓفَّٰتِ صَفّٗا ١ فَٱلزَّٰجِرَٰتِ زَجۡرٗا ٢ فَٱلتَّٰلِيَٰتِ ذِكۡرًا ٣ إِنَّ
إِلَٰهَكُمۡ لَوَٰحِدٞ ٤ رَّبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَا وَرَبُّ
ٱلۡمَشَٰرِقِ ٥ إِنَّا زَيَّنَّا ٱلسَّمَآءَ ٱلدُّنۡيَا بِزِينَةٍ ٱلۡكَوَاكِبِ ٦ وَحِفۡظٗا
مِّن كُلِّ شَيۡطَٰنٖ مَّارِدٖ ٧ لَّا يَسَّمَّعُونَ إِلَى ٱلۡمَلَإِ ٱلۡأَعۡلَىٰ وَيُقۡذَفُونَ
مِن كُلِّ جَانِبٖ ٨ دُحُورٗاۖ وَلَهُمۡ عَذَابٞ وَاصِبٌ ٩ إِلَّا مَنۡ خَطِفَ
ٱلۡخَطۡفَةَ فَأَتۡبَعَهُۥ شِهَابٞ ثَاقِبٞ ١٠ فَٱسۡتَفۡتِهِمۡ أَهُمۡ أَشَدُّ خَلۡقًا أَم
مَّنۡ خَلَقۡنَآۚ إِنَّا خَلَقۡنَٰهُم مِّن طِينٖ لَّازِبِۭ ١١ بَلۡ عَجِبۡتَ وَيَسۡخَرُونَ
١٢ وَإِذَا ذُكِّرُواْ لَا يَذۡكُرُونَ ١٣ وَإِذَا رَأَوۡاْ ءَايَةٗ يَسۡتَسۡخِرُونَ ١٤
وَقَالُوٓاْ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا سِحۡرٞ مُّبِينٌ ١٥ أَءِذَا مِتۡنَا وَكُنَّا تُرَابٗا وَعِظَٰمًا
أَءِنَّا لَمَبۡعُوثُونَ ١٦ أَوَءَابَآؤُنَا ٱلۡأَوَّلُونَ ١٧ قُلۡ نَعَمۡ وَأَنتُمۡ دَٰخِرُونَ
١٨ فَإِنَّمَا هِيَ زَجۡرَةٞ وَٰحِدَةٞ فَإِذَا هُمۡ يَنظُرُونَ ١٩ وَقَالُواْ يَٰوَيۡلَنَا
هَٰذَا يَوۡمُ ٱلدِّينِ ٢٠ هَٰذَا يَوۡمُ ٱلۡفَصۡلِ ٱلَّذِي كُنتُم بِهِۦ تُكَذِّبُونَ ٢١
نصف الحزب ٤٥ ۞ ٱحۡشُرُواْ ٱلَّذِينَ ظَلَمُواْ وَأَزۡوَٰجَهُمۡ وَمَا كَانُواْ يَعۡبُدُونَ ٢٢ مِن دُونِ
ٱللَّهِ فَٱهۡدُوهُمۡ إِلَىٰ صِرَٰطِ ٱلۡجَحِيمِ ٢٣ وَقِفُوهُمۡۖ إِنَّهُم مَّسۡـُٔولُونَ ٢٤

Qëllimet e sures:

Shenjtërimi i Allahut dhe Lartësimi i Tij larg çdo të mete e mangësie që ia mveshin Atij idhujtarët, si dhe hedhja poshtë e çdo pretendimi të kotë që ata kanë ngritur në lidhje me engjëjt dhe xhindët.

Shpjegimi i ajeteve:

(1) Betohem në engjëjt, të cilët janë radhitur në rreshta të ngjeshur për adhurimin e Allahut! (2) Betohem edhe në engjëjt të cilët drejtojnë çështjet, duke i penguar apo nxitur ato siç do Allahu që të ndodhin! (3) Betohem gjithashtu edhe në engjëjt që lexojnë Fjalën e porositë e Allahut! (4) Vërtetë që Zoti juaj (o njerëz) që e meriton adhurimin është Një e i Vetëm. Nuk ka të barabartë e as të krahasuar me Të. Ai është Allahu i Lartësuar. (5) Zoti i qiejve dhe i Tokës dhe i gjithçkaje që gjendet mes tyre, si dhe Zoti i të gjitha pikave të lindjeve, qofshin ato lindjet e diellit, hënës apo yjeve, përgjatë gjithë ditëve të vitit! (6) Ne e kemi stolisur qiellin më të afërt të kësaj bote me yje dhe bukurinë shkëlqyese të planetëve, të cilët duken sikur janë margaritarë të shndritshëm; (7) dhe e mbrojtëm atë *(qiellin e afërt të kësaj bote)* nëpërmjet meteorëve të zjarrtë, prej çdo shejtani xhind kryeneç e i dalë prej bindjes së Allahut, duke u goditur me to,
(8) që të mos munden t'i përgjojnë engjëjt që janë në qiell, kur ata i lexojnë njëri-tjetrit porositë që Zoti i tyre u ka shpallur për t'i kryer, prej asaj që Ai e ka caktuar për robërit e Vet. Ata (shejtanët) gjuhen sapo të pikasen, nëpërmjet meteorëve të zjarrtë nga të gjitha anët, (9) duke u dhënë fund mu aty, ndërsa në Botën Tjetër ata i pret një vuajtje e madhe, që nuk do të marrë fund kurrë.
(10) Përveç nëse ndonjëri prej tyre kap diçka prej fjalëve të engjëjve e nuk pret derisa ta marrë të tërë informacionin, por largohet menjëherë, duke u ndjekur nga pas prej shkëndisë së zjarrtë.
(11) Pyeti (o i Dërguar) mohuesit e popullit tënd: mos vallë krijimi i tyre është më i vështiri, apo krijimi i gjithçkaje përreth tyre, që Ne e krijuam në shërbim të tyre, që janë shumë edhe më të fuqishëm e më të mëdhenj se ata *(qofshin ato: toka, dielli, hëna, yjet, qiejt apo engjëjt* Ndërkohë që Ne ata *(njerëzit)* i krijuam thjesht prej*(përbërësve të)* një balte ngjitëse. (12) Ndërkohë që ti (o i Dërguar) çuditesh me mohimin e tyre dhe fuqinë e Allahut, ata vazhdojnë të të përqeshin për atë që u thua, kur u përmend atyre ringjalljen; (13) dhe kur ata këshillohen me ndonjë prej këshillave të zbritura në Kuran, ata as nuk e pranojnë e as nuk u lë ndikim në zemra, për shkak të këmbënguljes së tyre në mohim. (14) Madje, edhe nëse ata e shohin ndonjë shenjë apo argument që tregon për vërtetësinë e Pejgamberit, ata e teprojnë duke ftuar njëri-tjetrin në përqeshje, (15) dhe thonë: "Ruajuni, se kjo që ju lexon Muhamedi nuk është poezi, por është magji! (16) Vallë, pasi të vdesim, të na treten eshtrat e të bëhemi dhé do të ringjallemi përsëri?! Kjo nuk mund të ndodhë. (17) E madje do të ringjallen edhe paraardhësit tanë të lashtë?!" (18) Përgjigjju (o i Dërguar) duke u thënë: "Po. Edhe në qofshi bërë eshtra e pluhur, keni për t'u ringjallur ju e etërit tuaj të parë dhe të gjithë keni për të dalë së bashku të poshtëruar e të përçmuar përpara Allahut për të dhënë llogari!" (19) Ajo në të vërtetë do të jetë vetëm një zë i Surit *(Bririt),* kur t'i fryjë engjëlli herën e dytë *(për t'u ringjallur)*, ku të gjithë do të ringjallen dhe do të rrinë duke pritur se ç'do të bëjë Allahu me ta në Ditën e Gjykimit, kur të përfundojë dhënia e llogarisë. (20) Kur të shohin të vihet në vend Drejtësia e Allahut për atë që kanë bërë e kanë punuar, ata do të thonë: "Mjerë për ne! Kjo është Dita e Gjykimit, kur ka për të shpëtuar ai që pati besuar Allahun e pati bërë vepra të mira sa ishte në jetën e dynjasë!" (21) Aty u thuhet: "Kjo është Dita e Ndarjes, kur do të ndahet i miri prej të keqit e besimtari prej jobesimtarit, e kur do të gjykohet mes njerëzve me drejtësi, Ditë të cilën ju (o mohues)e konsideruat gënjeshtër në dynja!" (22) Atë ditë do t'u thuhet engjëjve: "Bashkojini njerëzit e këqij *(idhujtarë e keqbërës)* dhe bashkëshoqëruesit e tyre në idhujtaritë e gënjeshtrat e tyre mohuese, bashkë me çdo gjë që ata e kanë adhuruar (23) në vend të Allahut; dhe tregojuani atyre Siratin e Zjarrit të Xhehenemit, rrugën që kalon përmbi të, duke ua bërë të qartë se pas llogarisë, atje do të jetë vendi i tyre. (24) Dhe mbajini aty, sepse ata do të japin llogari e do të merren në pyetje përpara se të hidhen në të.

Mësime nga ajetet:

• Zbukurimi i qiellit të dynjasë me planetë, yje e shkëndija meteorësh ka dobi të ndryshme, si orientimi i njerëzve nëpërmjet tyre, ndriçimi, pamja e bukur e qiellit dhe mbrojtje prej xhindëve të këqinj. • Ka xhindë që ngjiten deri tek engjëjt për t'i dëgjuar, e ngaqë e kanë të pamundur që t'i dëgjojnë tërësisht, ata kapin prej tyre vetëm një fjalë, e pastaj largohen me shpejtësi për t'i shpëtuar djegies. Kur ata të arrijnë tek veshi i fallxhorit, i shtojnë asaj fjale edhe 99 gënjeshtra. • Përmendja e Siratit, e cila është një urë e gjatë, që kalon përmbi Zjarrin e Xhehenemit, urë të cilën mund ta kalojnë vetëm banorët e Xhenetit dhe do të bien prej saj banorët e Xhehenemit.

مَا لَكُمْ لَا تَنَاصَرُونَ ٢٥ بَلْ هُمُ ٱلْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ ٢٦ وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ
عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ ٢٧ قَالُوٓا۟ إِنَّكُمْ كُنتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ ٱلْيَمِينِ ٢٨
قَالُوا۟ بَل لَّمْ تَكُونُوا۟ مُؤْمِنِينَ ٢٩ وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُم مِّن سُلْطَٰنٍۭ
بَلْ كُنتُمْ قَوْمًا طَٰغِينَ ٣٠ فَحَقَّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَآ إِنَّا لَذَآئِقُونَ ٣١
فَأَغْوَيْنَٰكُمْ إِنَّا كُنَّا غَٰوِينَ ٣٢ فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِى ٱلْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ
٣٣ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَفْعَلُ بِٱلْمُجْرِمِينَ ٣٤ إِنَّهُمْ كَانُوٓا۟ إِذَا قِيلَ لَهُمْ
لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ ٣٥ وَيَقُولُونَ أَئِنَّا لَتَارِكُوٓا۟ ءَالِهَتِنَا
لِشَاعِرٍ مَّجْنُونٍۭ ٣٦ بَلْ جَآءَ بِٱلْحَقِّ وَصَدَّقَ ٱلْمُرْسَلِينَ ٣٧ إِنَّكُمْ
لَذَآئِقُوا۟ ٱلْعَذَابِ ٱلْأَلِيمِ ٣٨ وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ
٣٩ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ٤٠ أُو۟لَٰٓئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَّعْلُومٌ ٤١
فَوَٰكِهُ وَهُم مُّكْرَمُونَ ٤٢ فِى جَنَّٰتِ ٱلنَّعِيمِ ٤٣ عَلَىٰ سُرُرٍ مُّتَقَٰبِلِينَ
٤٤ يُطَافُ عَلَيْهِم بِكَأْسٍ مِّن مَّعِينٍۭ ٤٥ بَيْضَآءَ لَذَّةٍ لِّلشَّٰرِبِينَ
٤٦ لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنزَفُونَ ٤٧ وَعِندَهُمْ قَٰصِرَٰتُ
ٱلطَّرْفِ عِينٌ ٤٨ كَأَنَّهُنَّ بَيْضٌ مَّكْنُونٌ ٤٩ فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ
بَعْضٍ يَتَسَآءَلُونَ ٥٠ قَالَ قَآئِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّى كَانَ لِى قَرِينٌ ٥١

(25) Aty, për t'i poshtëruar, do të pyeten: "Ç'keni që nuk po e ndihmoni njëri-tjetrin, ashtu siç patët bërë e i patët premtuar shoqi-shoqit në jetën e dynjasë?! Apo siç patët pretenduar, se kanë për t'ju ndihmuar ata që ju i adhuronit?!" (26) Mirëpo ata atë ditë do të jenë tërësisht të dorëzuar e të nënshtruar ndaj vendimit të Allahut, për shkak të paaftësisë e pamundësisë për të ndihmuar e për të shpëtuar qoftë edhe vetet e tyre. (27) Atje njerëzit do t'i drejtohen njëri-tjetrit, duke pyetur se cili prej tyre i solli deri aty dhe kush mund t'i shpëtojë ata prej atij dënimi. Aty pasuesit u drejtohen udhëheqësve të tyre duke u kërkuar llogari, edhe pse atyre nuk u bën dobi as mallkimi dhe as armiqësimi me njëri-tjetrin. (28) Ata do të thonë: "Ju patët qenë krahu ynë i djathtë, fuqia dhe autoriteti ynë! Ju patët përgjegjësinë e çështjes tonë të besimit e të gjetjes së të Vërtetës, ndërkohë që ju na zbukuruat kufrin *(mohimin e Allahut)*,shirkun *(idhujtarinë ndaj Allahut)* dhe bërjen e gjynaheve, duke na larguar me këto prej të Vërtetës, me të cilën na kishin ardhur të dërguarit e Allahut!". (29) Ata ua kthejnë: "Përkundrazi! Ju nuk keni qenë ndonjëherë besimtarë, që të na fajësoni ne për devijimin tuaj. E si mund të na fajësoni neve për devijimin tuaj, nëse ju vetë keni qenë të humbur?! (30) Madje edhe po të kishit qenë besimtarë, ne nuk kemi pasur asnjë fuqi imponuese ndaj jush, që t'ju detyronim të mohonit Allahun e të bënit zgjedhjen që keni bërë, por ju vetë ishit njerëz që i kalonit kufijtë në mohim, harame dhe poshtërsi. (31) Derisa u realizua ndaj nesh Fjala e Zotit tonë - premtimi i Tij: "*Kam për ta mbushur (o Iblis) Xhehenemin me ty dhe ata që kanë për të të ndjekur ty (xhindë dhe njerëz), duke ju bashkuar në të së bashku!*" *[Sad:85]*. Dhe, vërtet, ja ku jemi sot duke përjetuar atë që na pati premtuar Allahu. (32) Nëse është e vërtetë që ne ju kemi devijuar juve, atëherë kjo ka qenë për shkak se edhe ne vetë kemi qenë të devijuar e të humbur, larg rrugës së udhëzimit. Kështu që, nëse edhe vetë kemi qenë të devijuar, ne nuk kemi pasur se si t'ju udhëzojmë për tek e Vërteta!". (33) Atë ditë, si paria ashtu edhe ndjekësit e tyre, do të jenë të gjithë në një dënim të përbashkët duke u ndëshkuar secili për atë që ka bërë. (34) Ja, pra, kështu siç Ne ndëshkojmë ata, kemi për të vepruar edhe me të gjithë kriminelët, (35) të cilëve, kur u thuhej në dynja: "La ilahe il'Allah - Nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin përveç Allahut!", për t'i vënë në zbatim kushtet e saj e për t'i larguar prej asaj që e kundërshton atë, ata refuzonin ta pranonin me mendjemadhësi e përçmim. (36) Ata thoshin: "Si të braktisim adhurimin e zotave tanë për shkak të asaj që na thotë një poet i çmendur?!" duke pasur për qëllim të Dërguarin e Allahut. (37) Jo, ai nuk është as poet e as i çmendur, por ai u erdhi atyre me të Vërtetën dhe ua nxori në shesh gënjeshtrat me anë të Kuranit dhe thirrjes për tek Njësimi i Allahut. Pa ashtu, ai vërtetoi të gjithë të dërguarit që i pati sjellë Allahu përpara tij, duke i pranuar e duke qenë në përputhje plotësisht me mesazhin e tyre rreth Njësimit të Allahut dhe pohimin e ringjalljes. (38) Vërtet që ju të gjithë keni për ta shijuar (o mohues) dënimin e dhembshëm në Ditën e Gjykimit, për shkak të mohimit të kësaj të vërtete *(Njësimit të Allahut)* dhe të dërguarve. (39) Ju keni për t'u dënuar veçse për mohimin dhe gjynahet tuaja, që i keni bërë në jetën e dynjasë, (40) përveç robërve të Allahut besimtarë, të cilët Allahu i veçoi *(përzgjodhi)*, duke u mundësuar që ta adhuronin vetëm Atë. Gjithashtu, ata e veçuan *(përzgjodhën)* Allahun *(prej zotave të rremë)*, duke i kushtuar vetëm Atij adhurimin me sinqeritet. (41) Ata do të kenë shpërblim edhe më të mirë se ajo që ata kanë bërë. (42) Me fruta të llojllojshme e nga më të shijshmet, që ata kurrë nuk i kanë parë e as imagjinuar më parë. Mbi të gjitha, ata do të nderohen edhe me ngritjen në grada dhe me shikimin e Fytyrës Fisnike të Allahut. (43) Atyre do t'u mundësohet që të hyjnë në Xhenetet *(kopshtet)* e Mirësive, në mrekullitë dhe përjetësinë e të cilëve ata do të jenë përgjithmonë, duke mos u larguar kurrë prej andej. (44) Atje do të ulen përballë njëri-tjetrit, mbështetur në kolltukët e Xhenetit duke gëzuar së bashku, (45) dhe do t'u shërbehen me gotat e Xhenetittë mbushura nga burimet e rrjedhshme të Xhenetit, (46) me një pije të kthjellët e të bardhë si uji i kristaltë, me shije të mrekullueshme për ata që do ta pinë, (47) të cilës nuk mund t'i përafrohet vera e kësaj bote. Prej saj ata nuk do të dehen, nuk do të turbullohen e nuk do të kenë dhimbje koke. (48) Pranë tyre, në Xhenet, ata do të kenë edhe hyritë e ndershme me shikim të përulur, që nuk shikojnë me sytë e tyre të mahnitshëm asgjë tjetër përveç bashkëshortëve të tyre. (49) Me bardhësinë e tyre, janë aq të brishta e të paprekura, sikur të ishin vezë të bardha e të ruajtura në foletë e tyre të larta, ku nuk mund t'i arrijë asnjë dorë. (50) Kur atyre t'u jenë shërbyer gotat me verën e Xhenetit, ata i shtrohen bisedës, duke iu drejtuar njëri-tjetrit për t'i pyetur në lidhje me atë që kanë bërë e u ka ndodhur në jetën e dynjasë. (51) Njëri prej tyre do të thotë: "Unë kur isha në jetën e dynjasë, kam pasur një ortak e shok të afërt, që garonim në vepra: ai për dynjanë e unë për ahiretin.

Mësime nga ajetet:

- Shkaku i ndëshkimit të mohuesve janë të këqijat ndaj Zotit dhe njerëzve, me mohimin e Allahut apo bërjen idhujtari dhe me keqbërjen ndaj njerëzve, duke i penguar ata prej rrugës së udhëzimit e duke i mbështetur në gjynahe. • Allahu i përmend frutat e Xhenetit në kuptimin e shijeve të tyre të mrekullueshme e jo të nevojës se besimtarëve për to, pasi banorët e Xhenetit do të kenë gjithçka që dëshirojnë. • Prej mirësive që ua mundëson Allahu banorëve të Xhenetit është edhe mundësimi që ata të takohen e të shihen me njëri-tjetrin, e kjo e bën kënaqësinë e lumturinë e tyre edhe më të plotë.

يَقُولُ أَءِنَّكَ لَمِنَ ٱلْمُصَدِّقِينَ ﴿٥٢﴾ أَءِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَٰمًا أَءِنَّا
لَمَدِينُونَ ﴿٥٣﴾ قَالَ هَلْ أَنتُم مُّطَّلِعُونَ ﴿٥٤﴾ فَٱطَّلَعَ فَرَءَاهُ فِى سَوَآءِ
ٱلْجَحِيمِ ﴿٥٥﴾ قَالَ تَٱللَّهِ إِن كِدتَّ لَتُرْدِينِ ﴿٥٦﴾ وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّى
لَكُنتُ مِنَ ٱلْمُحْضَرِينَ ﴿٥٧﴾ أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ ﴿٥٨﴾ إِلَّا مَوْتَتَنَا
ٱلْأُولَىٰ وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ ﴿٥٩﴾ إِنَّ هَٰذَا لَهُوَ ٱلْفَوْزُ ٱلْعَظِيمُ ﴿٦٠﴾
لِمِثْلِ هَٰذَا فَلْيَعْمَلِ ٱلْعَٰمِلُونَ ﴿٦١﴾ أَذَٰلِكَ خَيْرٌ نُّزُلًا أَمْ شَجَرَةُ
ٱلزَّقُّومِ ﴿٦٢﴾ إِنَّا جَعَلْنَٰهَا فِتْنَةً لِّلظَّٰلِمِينَ ﴿٦٣﴾ إِنَّهَا شَجَرَةٌ
تَخْرُجُ فِىٓ أَصْلِ ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٤﴾ طَلْعُهَا كَأَنَّهُۥ رُءُوسُ ٱلشَّيَٰطِينِ
﴿٦٥﴾ فَإِنَّهُمْ لَءَاكِلُونَ مِنْهَا فَمَالِـُٔونَ مِنْهَا ٱلْبُطُونَ ﴿٦٦﴾ ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ
عَلَيْهَا لَشَوْبًا مِّنْ حَمِيمٍ ﴿٦٧﴾ ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ لَإِلَى ٱلْجَحِيمِ ﴿٦٨﴾
إِنَّهُمْ أَلْفَوْا۟ ءَابَآءَهُمْ ضَآلِّينَ ﴿٦٩﴾ فَهُمْ عَلَىٰٓ ءَاثَٰرِهِمْ يُهْرَعُونَ ﴿٧٠﴾
وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ ٱلْأَوَّلِينَ ﴿٧١﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِم
مُّنذِرِينَ ﴿٧٢﴾ فَٱنظُرْ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلْمُنذَرِينَ ﴿٧٣﴾
إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ﴿٧٤﴾ وَلَقَدْ نَادَىٰنَا نُوحٌ فَلَنِعْمَ
ٱلْمُجِيبُونَ ﴿٧٥﴾ وَنَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥ مِنَ ٱلْكَرْبِ ٱلْعَظِيمِ ﴿٧٦﴾

(52) Ai, duke mohuar ringjalljen, me ironi më thoshte mua: "A mos je edhe ti (o shoku im) prej atyre që e besojnë se pas vdekjes do të ketë ringjallje?! (53) Vallë, vërtet mendon se ne, pasi të vdesim e të bëhemi dhé e eshtra të shkatërruara, paskemi për t'u ringjallur sërish për të dhënë llogari e për t'u shpërblyer për veprat tona që kemi bërë në këtë botë?!" (54) Pastaj u thotë të pranishmëve: "A po dilni edhe ju bashkë me mua ta shohim se ku ka përfunduar?!" (55) Aty do t'i mundësohet atij që ta gjejë e do e shikojë atë në mes të zjarrit të Xhehenemit. (56) Pastaj do thotë: "Për Allahun, gati sa nuk më shkatërrove edhe mua (o shoqëruesi im) me thirrjen tënde për të mohuar duke më futur në Zjarrin e Xhehenemit. (57) Po të mos kishte qenë Mirësia e Zotit tim, duke më udhëzuar për tek besimi e duke ma mundësuar që ta pranoj atë, edhe unë do të isha tani në Zjarr bashkë me ty! (58) A nuk e dije se, ne në këtë jetë, nuk do të kemi më vdekje tjetër? (59) Përveç vdekjes sonë të parë, të cilën e kemi kaluar një herë në jetën e dynjasë.Për ne (banorët e Xhenetit) pas hyrjes tonë në Xhenet, nuk do të ndëshkohemi kurrë. (60) Me të vërtetë, kjo që na ka mundësuar neve Zoti ynë, me hyrjen në Xhenet, përjetësinë në të dhe shpëtimin prej Zjarrit, është edhe suksesi i madh, që i tejkalon të gjitha arritjet!" (61) Prandaj (o njerëz) le të punojnë ata që dëshirojnë të punojnë për një fitim të tillë, pasi vetëm për këtë ia vlen të mundoheni e të angazhoheni! (62) Vallë, a është më e mirë kjo mirësi, të cilën Allahu e ka përgatitur për robërit e Vet besimtarë, me veçimin e tyre*(prej njerëzve të tjerë)*, duke u mundësuar bindjen e adhurimin e Tij, apo më e mirë është pema e mallkuar e Zekkumit, frutat e së cilës do të jenë ushqimi i mohuesve në Zjarrin e Xhehenemit?! Ai ushqim as nuk i ngop banorët e Xhehenemit e as nuk ua shuan atyre urinë. (63) Ne e bëmë sprovë përmendjen e kësaj peme në Kuran, për t'i sprovuar keqbërësit zullumqarë, në lidhje me atë se çfarë do të thonë për këtë pemë, (64) e cila është një pemë që mbin e rritet në kulmin e zjarrit të Xhehenemit dhe nuk digjet. (65) Frutat që dalin prej saj janë aq të shëmtuara, si të ishin koka shejtanësh *(më të shëmtuar edhe se kokat e gjarpërinjve)*, pamje e cila u jep të kuptojnë atyre se shija që kanë është edhe më e keqe se pamja e tyre.

(66) Pikërisht prej këtyre frutave të hidhura e të shëmtuara të kësaj peme, kanë për të ngrënë, nga uria që do të kenë dhe me to kanë për ta mbushur barkun. (67) Pastaj *(nga etja e tmerrshme që do të kenë)* atyre do t'u ofrohet për të pirë një përzierje e ndyrë dhe përvëluese, që mblidhet në Xhehenem në formë lumi përcëllues, që rrjedh prej djegieve të trupave të tyre. (68) Pas kësaj, kthimi i tyre do të jetë për në dënimin e Skëterrës, duke vuajtur në të dënim pas dënimi. (69) Ata kur kanë qenë në jetën e dynjasë, në vend të udhëzimit që u erdhi prej Allahut nëpërmjet të dërguarve të Tij, deshën të ndiqnin etërit e tyre të humbur pa asnjë argument, (70) duke u shkuar gjurmëve dhe thirrjes së tyre për në humbje dhe devijim e duke nxituar pa u menduar. (71) Madje, edhe para tyre, shumica e popujve të mëparshëm, ashtu si këta, edhe ata zgjodhën devijimin e humbjen në vend të udhëzimit, duke u larguar prej së Vërtetës së Zotit *(Njësimit të Allahut)*. (72) Dhe ashtu siç të dërguam ty (o i Dërguar) tek populli yt, edhe atyre u dërguam paralajmërues për t'i paralajmëruar për atë që do i gjente në këtë botë dhe në botën tjetër. Por ata i mohuan të dërguarit e vet. (73) Ti shiko (o i Dërguar) si qe përfundimi i popujve të tillë, të cilët Ne i paralajmëruam. Megjithatë, ata nuk ia vunë veshin paralajmërimeve, duke përfunduar kështu përjetësisht në Zjarrin e Xhehenemit, për shkak të mohimit të Allahut dhe mohimit të të dërguarve të Tij, (74) përveç besimtarëve të sinqertë të Allahut, të cilët i veçoi Allahu *(prej njerëzve të tjerë)*, duke ua mundësuar që ta besojnë e ta adhurojnë vetëm Allahun. Ata kanë për të shpëtuar prej atij dënimi, në të cilin përfundojnë të tillë mohues në këtë botë dhe në botën tjetër. (75) Sapo na thirri i dërguari Ynë, Nuhu, që ta shpëtonim, bashkë me besimtarët që ishin me të, prej popullit mohues, Ne iu përgjigjëm atij në mënyrë më të mrekullueshme. Ne jemi më të mirët në kthimin e përgjigjes, duke e sjellë atë në momentin, vendin dhe mënyrën e duhur.

(76) Dhe kështu Ne e shpëtuam atë, familjen e tij dhe besimtarët që ishin me të, prej një tmerri të madh, sulmit të popullit dhe përmbytjes së madhe të dërguar për ta shfarosur atë popull mohues.

Mësime nga ajetet:

- Fitimi i mirësive të Xhenetit është arritja dhe fitorja më e madhe, prandaj për një shpërblim dhe mirësi të tillë duhet që të angazhohen ata që dëshirojnë të jenë të fituar, si në këtë botë ashtu edhe në botën tjetër.
- Ndërkohë që banorët e Xhenetit shijojnë frutat e pijet e mrekullueshme të Xhenetit, banorët e Xhehenemit do të hanë frutat e pemës Zekkum, hidhësinë, shijen e aromën e keqe të së cilës nuk e di askush përveç Allahut; ndërsa për të pirë do t'u jepet prej lëngjeve që u rrjedhin lëkurat.
- Allahu i tregon pejgamberit Muhamed ﷺ se nëse një i dërguar i kërkonte Allahut ndihmë kundër popullit të vet, ashtu siç Nuhu ﷵ i kërkoi Allahut që t'ia shfaroste atë popull, Allahu i përgjigjej atij menjëherë, duke mos lënë të shpëtonte asnjë prej tyre.

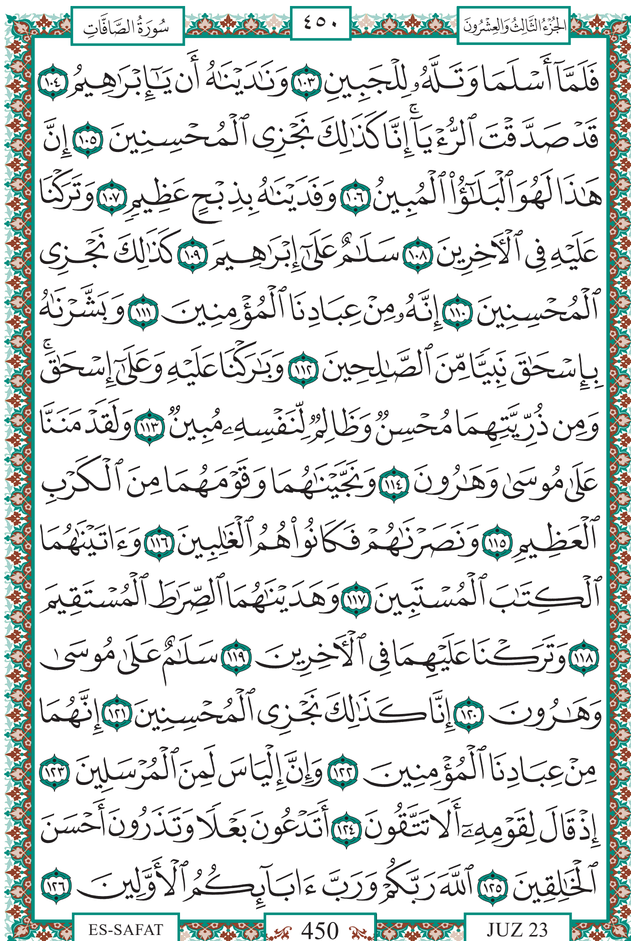
وَجَعَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُۥ هُمُ ٱلۡبَاقِينَ ٧٧ وَتَرَكۡنَا عَلَيۡهِ فِي ٱلۡأٓخِرِينَ ٧٨ سَلَٰمٌ
عَلَىٰ نُوحٖ فِي ٱلۡعَٰلَمِينَ ٧٩ إِنَّا كَذَٰلِكَ نَجۡزِي ٱلۡمُحۡسِنِينَ ٨٠ إِنَّهُۥ
مِنۡ عِبَادِنَا ٱلۡمُؤۡمِنِينَ ٨١ ثُمَّ أَغۡرَقۡنَا ٱلۡأٓخَرِينَ ٨٢ ۞ وَإِنَّ مِن
شِيعَتِهِۦ لَإِبۡرَٰهِيمَ ٨٣ إِذۡ جَآءَ رَبَّهُۥ بِقَلۡبٖ سَلِيمٍ ٨٤ إِذۡ قَالَ
لِأَبِيهِ وَقَوۡمِهِۦ مَاذَا تَعۡبُدُونَ ٨٥ أَئِفۡكًا ءَالِهَةٗ دُونَ ٱللَّهِ تُرِيدُونَ
٨٦ فَمَا ظَنُّكُم بِرَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ٨٧ فَنَظَرَ نَظۡرَةٗ فِي ٱلنُّجُومِ ٨٨
فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٞ ٨٩ فَتَوَلَّوۡاْ عَنۡهُ مُدۡبِرِينَ ٩٠ فَرَاغَ إِلَىٰٓ ءَالِهَتِهِمۡ
فَقَالَ أَلَا تَأۡكُلُونَ ٩١ مَا لَكُمۡ لَا تَنطِقُونَ ٩٢ فَرَاغَ عَلَيۡهِمۡ ضَرۡبَۢا
بِٱلۡيَمِينِ ٩٣ فَأَقۡبَلُوٓاْ إِلَيۡهِ يَزِفُّونَ ٩٤ قَالَ أَتَعۡبُدُونَ مَا تَنۡحِتُونَ
٩٥ وَٱللَّهُ خَلَقَكُمۡ وَمَا تَعۡمَلُونَ ٩٦ قَالُواْ ٱبۡنُواْ لَهُۥ بُنۡيَٰنٗا فَأَلۡقُوهُ
فِي ٱلۡجَحِيمِ ٩٧ فَأَرَادُواْ بِهِۦ كَيۡدٗا فَجَعَلۡنَٰهُمُ ٱلۡأَسۡفَلِينَ ٩٨
وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَىٰ رَبِّي سَيَهۡدِينِ ٩٩ رَبِّ هَبۡ لِي مِنَ ٱلصَّٰلِحِينَ
١٠٠ فَبَشَّرۡنَٰهُ بِغُلَٰمٍ حَلِيمٖ ١٠١ فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ ٱلسَّعۡيَ قَالَ يَٰبُنَيَّ
إِنِّيٓ أَرَىٰ فِي ٱلۡمَنَامِ أَنِّيٓ أَذۡبَحُكَ فَٱنظُرۡ مَاذَا تَرَىٰۚ قَالَ يَٰٓأَبَتِ
ٱفۡعَلۡ مَا تُؤۡمَرُۖ سَتَجِدُنِيٓ إِن شَآءَ ٱللَّهُ مِنَ ٱلصَّٰبِرِينَ ١٠٢

ثلاثة أرباع الحزب ٤٥

(77) Pas asaj përmbytjeje, me të cilën i dhamë fund të gjithë popullit të tij mohues dhe e shpëtuam atë, familjen e tij dhe besimtarët që ishin me të, Ne bëmë që vetëm pasardhësit e tij të shtoheshin e të mbeteshin prej njerëzimit. (78) E lamë atë ngjarje si fakt të shpëtimit dhe si kujtesë të fuqisë Tonë për mbarë pasardhësit e brezat e mëvonshëm. (79) Selami *(paqja, siguria dhe shpëtimi i Allahut)* qoftë mbi Nuhun -ndërmjet gjithë krijesave, larg çdo mendimi të keq rreth tij për atë që i kërkoi Allahut për popullin e tij! (80) Në të vërtetë, ashtu siç Ne iu përgjigjëm Nuhut dhe e shpërblyem për durimin e treguar në thirrje, duke ia pranuar lutjen e duke ia mundësuar që vetëm pasardhësit e tij të shtoheshin e të bëheshin popuj pas tij, kështu Ne i shpërblejmë edhe besimtarët vepërmirë, që i binden vetëm Allahut. (81) Vërtet ai ishte prej robërve Tanë besimtarë, të cilët e kanë arritur nivelin më të plotë të besimit *(në Njësimin e Allahut të Lartësuar)* dhe nivelin më të lartë të mirësisë ndaj njerëzve. (82) Pastaj i përmbytëm të gjithë mohuesit që mbetën jashtë anijes. (83) Një prej pasuesve të tij, që e ndoqën atë në fe e besim dhe në rrugën e thirrjes për tek Njësimi i Allahut, ishte në të vërtetë edhe Ibrahimi. (84) Kujto kur ai iu kthye Krijuesit të vet me zemër të pastër, larg çdo besëtytnie e idhujtarie, duke iu drejtuar me lutje e besim vetëm Atij. (85) Apo kur ai i tha babait dhe popullit të vet: "Çfarë jeni duke adhuruar?! (86) Vallë, dëshironi të adhuroni zotat e trilluar në vend të një Zoti të vërtetë - Allahut?! (87) Ç'mendim keni që, në vend të tyre, të adhuroni Zotin -Krijuesin e mbarë njerëzimit e Krijuesin e të gjithë qenieve të gjalla?!" (88) Meqë ata nuk ia vunë veshin, ai vështroi yjet në qiell duke u menduar si të gjente një mënyrë që ta bindte popullin e vet, (89) dhe tha: "Unë jam i sëmurë, me sëmundjen e mortajës!", duke nënkuptuar me këtë vdekjen,si një sëmundje për çdo njeri të gjallë, në mënyrë që askush të mos e prekte për atë që do të ndodhte me vonë me idhujt e tyre. (90) Kështu ata, nga frika e sëmundjes së tij ngjitëse, u larguan prej tij, duke e lënë atë mbrapa. (91) Pas kësaj ai gjeti rastin dhe, fshehurazi, iu afrua zotave të tyre që ata adhuronin në vend të Allahut. Iu drejtua atyre me ironi, sikur të dëgjonin vërtet: "A nuk po hani prej ushqimeve që ju kanë sjellë adhuruesit tuaj idhujtarë si blatë për ju?! (92) Ç'keni që nuk flisni e t'i ktheni përgjigje atij që po ju pyet?! Vërtet e meritoni të adhuroheni në vend të Allahut?!" (93) Dhe pastaj iu afrua dhe i goditi ato me sa fuqi që kishte me të djathtën e tij, duke i copëtuar, ashtu siç pati planifikuar e pati qenë betuar. (94) Menjëherë aty mbërritën adhuruesit e tyre të alarmuar duke nxituar. (95) Ibrahimi, i palëkundur nga kërcënimi i tyre, u përball me ta duke i kritikuar: "Vallë, po adhuroni në vend të Allahut ato që ju i keni gdhendur vetë me duart tuaja?! (96) Ndërkohë që Allahu është Ai që ju ka krijuar juve e gjithçka që vepronі?! Si mund ta lini Atë që ju ka krijuar e të adhuroni atë që vetë ju keni punuar?!". (97) Pasi ata nuk mund t'i kundërviheshin me ndonjë argument, atëherë iu kthyen forcës *(arrogancës e kokëfortësisë)* së tyre dhe pas konsultimit mes tyre, ata vendosën e thanë: "Ndërtoni për të një pirg me dru, si një ndërtesë pa dalje! Pastaj ndizeni atë, derisa të arrijë kulmin e nxehtësisë së sij dhe mandej hidheni atë në zjarr!" (98) Me këtë ata deshën t'i bëjnë atij një kurth *(që pastaj të thonin se 'zoti i tyre' - zjarri, u hakmor për ta)*, duke dëshiruar me këtë të qetësonin njerëzit e ta poshtëronin Ibrahimin. Por Ne bëmë që të ishin ata më të poshtëruarit, duke bërë që zjarri i tyre të ishte i freskët për Ibrahimin. (99) Pas kësaj Ibrahimi u tha: "Unë po shpërngulem, duke e lënë vendin e popullit tim, për tek një vend ku mund të adhurohet vetëm Krijuesi im. Ai është Zoti im i Vetëm dhe Ai ka për të më udhëzuar për tek më e mira për mua si për këtë botë, ashtu edhe për botën tjetër." (100) Kur deshi të kishte fëmijë, ai iu lut Zotit të vet e tha: "O Zoti im! Dhuromë një pasardhës vepërmirë, që bën punë me të cilat Ti je i kënaqur, si ndihmesë e mbështetës për mua pas largimit prej popullit tim!" (101) Dhe kështu, Ne iu përgjigjëm lutjes së tij, duke e përgëzuar atë me një djalë të dashur e të mbarë - Ismailin *(nga robëresha e tij Haxherja)*. (102) Kur Ismaili u rrit aq sa të punonte me babain e tij, Ibrahimi pa një ëndërr, e cila ishte zbulesë e shpallur prej Allahut Pastaj ai iu drejtua të birit, që të shihte vendosmërinë e tij për këtë dhe i tha: "O biri im! Unë kam parë në ëndërr duke të të flijuar për Allahun... Mendoje njëherë e pastaj më thuaj se çfarë mendon për këtë që më është shpallur prej Tij?!" Ismaili iu përgjigj duke i thënë: "O ati im! Vepro siç të ka urdhëruar Allahu, pasi në dashtë Allahu, mua ke për të më gjetur të qëndrueshëm e të kënaqur në lidhje me vendimin e Allahut!".

Mësime nga ajetet:

• Prej mirësive të dukshme që i janë dhuruar Nuhut ishte edhe shpëtimi i tij, i familjes së tij dhe i gjithë besimtarëve që ishin me të. Po ashtu edhe edhe fakti që pasardhësit e tij do të ishin origjina dhe racat e mbarë njerëzimit, duke e bërë atë shkak për shpëtimin e njerëzimit në tokë. • Njerëzit vetëm sa i zgjedhin veprat që i bëjnë, pasi është Allahu që ua krijon e ua jep mundësinë atyre që t'i realizojnë ato. • "I flijuari" sipas kuptimit të këtij ajeti është Ismaili, i cili është parëlinduri i djemve që i është përgëzuar Ibrahimit. Ndërsa sa i përket përgëzimit për lindjen e Is'hakut, kjo ka ndodhur pas Ismailit • Thënia e Ismailit: "Do të më gjesh - në dashtë Allahu - prej të duruarve!" është shkaku që Allahu ia mundësoi atij që të tregohej i qëndrueshëm në këtë sprovë, pasi ai ia dorëzoi çështjen e vet Zotit të tij.

(103) Pasi të dy ata iu nënshtruan Allahut, duke iu dorëzuar Vendimit të Tij, Ibrahimi e ktheu të birin me shpinë nga vetja, nga dhembshuria për të që të mos e shihte përballë kur ta therte, në zbatim të urdhrit të Allahut,
(104) aty Ne e ndaluam atë duke i thënë: "O Ibrahim!
(105) Tashmë e realizove ëndrrën, të cilën ti e ke parë dhe Ne po të shpërblejmë ty për gatishmërinë tënde sikur ta kishe kryer atë, duke të shpëtuar prej kësaj sprove të madhe. Kështu kemi për ta shpërblyer çdo besimtar vepërmirë, që sakrifikon e i dorëzohet Allahut tërësisht, duke i mundësuar shpëtim prej çdo sprove dhe vështirësie."
(106) Vërtet që kjo për të ishte një sprovë e qartë dhe Ibrahimi e kaloi atë me sukses!
(107) Pas kësaj, Ne e zëvendësuam flijimin e Ismailit me therjen e një kurbani *(dashi)* të madh, në vend të tij.
(108) Dhe kështu, Ne i lamë atij *(Ibrahimit*) meritë Njëshmërinë e Allahut e therjen e kurbanit, si një kujtim të mirë për të gjithë brezat e popujt e mëvonshëm.
(109) Selami *(paqja, siguria dhe shpëtimi i Allahut)* qofshin me Ibrahimin!
(110) Ne, ashtu siç iu përgjigjëm Ibrahimit dhe e shpërblyem për bindjen e treguar, duke ia pranuar lutjen e duke e bërë të dashurin e Allahut, kështu Ne i shpërblejmë edhe besimtarët vepërmirë, që i binden vetëm Allahut.
(111) Ai ishte prej robërve Tanë besimtarë, të cilët e kanë arritur nivelin më të plotë të besimit *(në Njësimin e Allahut të Lartësuar)* dhe shkallën më të lartë të mirësisë ndaj njerëzve.
(112) Pas kësaj, Ne e përgëzuam atë edhe me lindjen e Is'hakut *(nga Sara)*, të cilin më vonë e bëmë pejgamber, duke qenë prej robërve të përkushtuar e përmirësues.
(113) Kështu Ne zbritëm mbi të *(Ibrahimin*) dhe Is'hakun bekimin Tonë, duke u dhuruar atyre mirësi të shumta, si: shtimin e pasardhësve të tyre dhe sjelljen e profetëve prej pasardhësve të tyre. Megjithatë, prej pasardhësve të tyre pati besimtarë vepërmirë që i kryenin me përpikëri porositë e Allahut, siç pati keqbërës që ngarkuan veten me gjynahe, duke mohuar Allahun.
(114) Ne i patëm dhuruar edhe Musait dhe Harunit mirësinë për të qenë të dërguar.
(115) Dhe të dy ata i shpëtuam bashkë me popullin e tyre - bijtë e Israilit, prej një frike të madhe në momentin kur mbetën mes ushtrisë së Faraonit dhe detit.
(116) Ne i ndihmuam ata kundër Faraonit dhe ushtrisë së tij, duke bërë që të jenë ata fitimtarët.
(117) Pas kësaj, Ne u dhuruam Musait e Harunit Teuratin - një Libër prej Allahut, i qartë dhe sqarues,
(118) dhe të dy ata i udhëzuam për në Rrugën e drejtë e cila nuk ka dredha, e ajo është rruga e Islamit *(Njësimit të Allahut dhe nënshtrimit vetëm ndaj Tij)*. Ajo rrugë të çon për tek fitimi i kënaqësisë së Krijuesit të Lartë.
(119) Kështu, Ne ua lamë meritë atyre Librin e Ligjeve të mbajtjes së Drejtësisë, në mënyrë që të jetë si një kujtim i mirë për të dy, në mesin e mbarë njerëzve e brezave të mëvonshme.
(120) Selami *(paqja, siguria dhe shpëtimi i Allahut)* qofshin mbi Musain dhe Harunin!
(121) Ashtu siç iu përgjigjëm Musait e Harunit dhe i shpërblyem për qëndrueshmërinë e durimin e tyre me mposhtjen e armikut, Ne kështu i shpërblejmë edhe besimtarët vepërmirë, që e adhurojnë dhe i binden vetëm Allahut.
(122) Vërtet që Musai dhe Haruni ishin prej robërve Tanë besimtarë, të cilët e kanë arritur nivelin më të plotë të besimit *(në Njësimin e Allahut të Lartësuar)* dhe shkallën më të lartë të mirësisë ndaj njerëzve.
(123) Madje edhe Iljesa ishte prej të dërguarve që erdhën me shpallje prej Allahut të Lartësuar.
(124) Ai i tha popullit të vet - bijve të Israilit: "A nuk ia keni frikën Allahut me këtë që po bëni?!
(125) A po i luteni idhullit tuaj - Ba'lit dhe po e lini adhurimin e Krijuesit më të mirë -
(126) Allahut, i Cili është Zoti juaj dhe Zoti e Krijuesi edhe i të parëve tuaj të hershëm?! A nuk e kuptoni se vetëm Ai e meriton adhurimin dhe se asgjë tjetër përveç Tij nuk mund të sjellë as dëm e as dobi?!"

Mësime nga ajetet:

• Fjala e Allahut: "..pasi të dy ata iu dorëzuan Allahut..." tregon se Ibrahimi dhe Ismaili iu dorëzuan e iu nënshtruan plotësisht vullnetit të Allahut të Lartësuar. • Prej objektivave të fesë është edhe çlirimi i njerëzve prej robërisë e adhurimit ndaj njerëzve. • Lavdërimi dhe përkujtimi i mirë është mirësi e përshpejtuar për besimtarin që në jetën e kësaj bote.

فَكَذَّبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ ١٢٧ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلْمُخْلَصِينَ ١٢٨
وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي ٱلْءَاخِرِينَ ١٢٩ سَلَٰمٌ عَلَىٰٓ إِلْ يَاسِينَ ١٣٠ إِنَّا
كَذَٰلِكَ نَجْزِي ٱلْمُحْسِنِينَ ١٣١ إِنَّهُۥ مِنْ عِبَادِنَا ٱلْمُؤْمِنِينَ
١٣٢ وَإِنَّ لُوطًا لَّمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ١٣٣ إِذْ نَجَّيْنَٰهُ وَأَهْلَهُۥٓ أَجْمَعِينَ
١٣٤ إِلَّا عَجُوزًا فِي ٱلْغَٰبِرِينَ ١٣٥ ثُمَّ دَمَّرْنَا ٱلْءَاخَرِينَ ١٣٦ وَإِنَّكُمْ
لَتَمُرُّونَ عَلَيْهِم مُّصْبِحِينَ ١٣٧ وَبِٱلَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ١٣٨ وَإِنَّ
يُونُسَ لَمِنَ ٱلْمُرْسَلِينَ ١٣٩ إِذْ أَبَقَ إِلَى ٱلْفُلْكِ ٱلْمَشْحُونِ ١٤٠
فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنَ ٱلْمُدْحَضِينَ ١٤١ فَٱلْتَقَمَهُ ٱلْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ
١٤٢ فَلَوْلَآ أَنَّهُۥ كَانَ مِنَ ٱلْمُسَبِّحِينَ ١٤٣ لَلَبِثَ فِي بَطْنِهِۦٓ إِلَىٰ يَوْمِ
الحِزْبُ ٤٦ يُبْعَثُونَ ١٤٤ ۞ فَنَبَذْنَٰهُ بِٱلْعَرَآءِ وَهُوَ سَقِيمٌ ١٤٥ وَأَنۢبَتْنَا
عَلَيْهِ شَجَرَةً مِّن يَقْطِينٍ ١٤٦ وَأَرْسَلْنَٰهُ إِلَىٰ مِائَةِ أَلْفٍ أَوْ
يَزِيدُونَ ١٤٧ فَـَٔامَنُوا فَمَتَّعْنَٰهُمْ إِلَىٰ حِينٍ ١٤٨ فَٱسْتَفْتِهِمْ
أَلِرَبِّكَ ٱلْبَنَاتُ وَلَهُمُ ٱلْبَنُونَ ١٤٩ أَمْ خَلَقْنَا ٱلْمَلَٰٓئِكَةَ إِنَٰثًا
وَهُمْ شَٰهِدُونَ ١٥٠ أَلَآ إِنَّهُم مِّنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ ١٥١ وَلَدَ
ٱللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَٰذِبُونَ ١٥٢ أَصْطَفَى ٱلْبَنَاتِ عَلَى ٱلْبَنِينَ ١٥٣

(127) Prandaj ata e mohuan atë,duke e konsideruar gënjeshtar. Të gjithë ata do të paraqiten përpara Nesh për të dhënë llogari e për të përjetuar ë dënimin, që u ishte premtuar mohuesve. (128) Me përjashtim të besimtarëve në mesin e tyre, të cilët e patën besuar Iljasin dhe patën adhuruar vetëm Allahun. Ata kanë për të shpëtuar prej atij dënimi. (129) E kështu, Ne ia lamë atij meritë qëndrimin ndaj mohuesve e idhujtarëve, duke e bërë atë qëndrim një përkujtim të mirë për njerëzit dhe brezat e mëvonshëm. (130) Selami *(paqja, siguria dhe shpëtimi i Allahut)* qoftë mbi Iljasin e gjithë të dërguarit në mbarë njerëzimin! (131) Ashtu siç ia mundësuam Iljasit vazhdimësinë e Rrugës së të dërguarve dhe të Njësimit të Allahut, Ne ashtu i ndihmojmë e i shpërblejmë edhe besimtarët vepërmirë, që adhurojnë dhe i binden vetëm Allahut. (132) Vërtet që Iljasi ishte prej robërve Tanë besimtarë, të cilët patën arritur nivelin më të plotë të besimit *(në Njësimin e Allahut të Lartësuar)* dhe shkallën më të lartë të mirësisë ndaj njerëzve. (133) Madje edhe Luti ishte prej të dërguarve të Allahut tek një popull mohues e i prishur, që kryenin fëlligështi që nuk e pati kryer askush përpara tyre.
(134) Kujto kur Ne e shpëtuam atë dhe të gjithë familjen e tij nga dënëmi i lëshuar mbi popullin e tij,
(135) përveç një plake mohuese *(gruas së tij),* e cila mbeti mbrapa me të dënuarit, duke u ndëshkuar e para,
(136) e pastaj i shkatërruam të gjithë të tjerët, që e patën mohuar. (137) E ju (o arabë) vërtet që kaloni në atë vend *(që Ne e shkatërruam)* gjatë mëngjeseve
(138) dhe gjatë mbrëmjeve, sa herë që shkoni në udhëtimet tuaja tregtare për në Siri. Pra, a nuk po logjikoni e ta kuptoni se si është fuqia Jonë shkatërruese ndaj atyre që i mohojnë?!
(139) Edhe robi Ynë - Junusi, ishte një nga të dërguarit Tanë, të cilin e dërguam tek populli i vet si përgëzues dhe paralajmërues, por që hoqi dorë prej tyre para se t'i jepte leje për këtë Allahu. (140) E kur ai u largua prej tyre dhe hipi në anije të mbushur plot me udhëtarë, (141) sapo e kaluan bregun, anija gati sa nuk u mbyt në udhëtim e sipër, për shkak të ngarkesës së saj. Aty, pasagjerët e saj hodhën short se kush duhej të hidhej në det, në mënyrë që të mos mbyteshin edhe të tjerët. Kur shorti i ra atij, ai u hodh në det, duke e ditur se kjo ishte prej Allahut. (142) Sapo ra në det, atë e gëlltiti një balenë, duke e merituar qortimin, për shkak të heqjes dorë e ikjes prej popullit të tij pa i dhënë Allahu leje për këtë. (143) E nëse ai nuk do të kishte qenë prej atyre që e përmendnin Allahun shumë, para dhe pasi se t'i ndodhte kjo, (144) do të kishte mbetur në barkun e saj deri në Ditën e Ringjalljes, duke u bërë ai vend varri i tij. (145) Mirëpo, Ne e nxorëm atë përsëri prej barkut të balenës në një breg me rërë pa bimë e pa njerëz, ndërkohë që ai ishte në gjendje të rëndë, i dobët e i sëmurë. (146) Kështu që Ne bëmë që pranë tij të rritej një bimë kungulli, në mënyrë që t'i bënte atij hije e të ushqehej me të. (147) Pasi ai e mori veten dhe u fuqizua, Ne e dërguam atë përsëri tek populli i vet, të cilët ishin njëqind mijë apo më shumë, (148) ku të gjithë ishin penduar dhe i kishin besuar atij para se ai të kthehej, pasi ata e kishin parë dënimin mbi kokë sapo ai u largua prej tyre. Kështu Ne ua zgjatëm atyre jetën deri në afatin e tyre. *Pasi Allahu tregoi se çfarë bëri me popujt që i mohuan të dërguarit e Tij, i drejtohet Pejgamberit ﷺ që edhe ai, si gjithë të dërguarit, t'ia hedhë poshtë popullit të vet çdo lloj besëtytnie që ata kishin, duke u thënë: (149) E ti pyeti (o Muhamed) idhujtarët e popullit tënd, në mënyrë që ata ta kuptojnë injorancën e humbjen e tyre: "Vallë, Zotit tënd (o njeri) i përkasin vajzat, kurse atyre u përkasin djemtë?! E me ç'logjikë ia dedikoni Atij ato që për vete nuk i pëlqeni, ndërsa vetes i dëshironi atë që pëlqeni?!
(150) Apo mos vallë qenë ata të pranishëm në atë kohë, kur Ne i paskemi krijuar engjëjt femra, që qenkan plotësisht të bindur për këtë?!"
(151)-(152) Vërtet, një nga shpifjet dhe sajesat që idhujtarët thonë për Allahun është se i atribuojnë Atij fëmijë. Ky pretendim është vetëm një gënjeshtër.
(153) Apo mos vallë Ai paska preferuar të ketë vajza, në vend të preferojë të ketë djem, ndërkohë që ju preferoni të keni djem?!

Mësime nga ajetet:

- Ligji *(universal)* i Allahut në shpëtimin e besimtarëve dhe në shkatërrimin e mohuesve është i pandryshueshëm.
- Domosdoshmëria e nxjerrjes mësime prej përfundimit të atyre që i mohuan të dërguarit, në mënyrë që të mos ndodhë ajo që u ndodhi atyre. • Lejueshmëria fetare e hedhjes së shortit në raste të nevojshme, duke u bazuar në ajetin e mësipërm.
- Allahu ua mbylli rrugët idhujtarëve, derisa ta kuptonin se të folurit e tyre për Allahun ishte tërësisht hamendësim i tyre. Ai hamendësim nuk bazohej në asnjë fakt dhe atyre nuk u mbetej rrugë tjetër, veçse të pranonin se po flisnin rreth asaj se çfarë preferon apo çfarë nuk preferon Allahu.

مَا لَكُمۡ كَيۡفَ تَحۡكُمُونَ ١٥٤ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ ١٥٥ أَمۡ لَكُمۡ سُلۡطَٰنٞ مُّبِينٞ ١٥٦
فَأۡتُواْ بِكِتَٰبِكُمۡ إِن كُنتُمۡ صَٰدِقِينَ ١٥٧ وَجَعَلُواْ بَيۡنَهُۥ وَبَيۡنَ ٱلۡجِنَّةِ
نَسَبٗاۚ وَلَقَدۡ عَلِمَتِ ٱلۡجِنَّةُ إِنَّهُمۡ لَمُحۡضَرُونَ ١٥٨ سُبۡحَٰنَ ٱللَّهِ عَمَّا
يَصِفُونَ ١٥٩ إِلَّا عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ١٦٠ فَإِنَّكُمۡ وَمَا تَعۡبُدُونَ ١٦١
مَآ أَنتُمۡ عَلَيۡهِ بِفَٰتِنِينَ ١٦٢ إِلَّا مَنۡ هُوَ صَالِ ٱلۡجَحِيمِ ١٦٣ وَمَا مِنَّآ إِلَّا
لَهُۥ مَقَامٞ مَّعۡلُومٞ ١٦٤ وَإِنَّا لَنَحۡنُ ٱلصَّآفُّونَ ١٦٥ وَإِنَّا لَنَحۡنُ ٱلۡمُسَبِّحُونَ
١٦٦ وَإِن كَانُواْ لَيَقُولُونَ ١٦٧ لَوۡ أَنَّ عِندَنَا ذِكۡرٗا مِّنَ ٱلۡأَوَّلِينَ ١٦٨ لَكُنَّا
عِبَادَ ٱللَّهِ ٱلۡمُخۡلَصِينَ ١٦٩ فَكَفَرُواْ بِهِۦۖ فَسَوۡفَ يَعۡلَمُونَ ١٧٠ وَلَقَدۡ
سَبَقَتۡ كَلِمَتُنَا لِعِبَادِنَا ٱلۡمُرۡسَلِينَ ١٧١ إِنَّهُمۡ لَهُمُ ٱلۡمَنصُورُونَ ١٧٢
وَإِنَّ جُندَنَا لَهُمُ ٱلۡغَٰلِبُونَ ١٧٣ فَتَوَلَّ عَنۡهُمۡ حَتَّىٰ حِينٖ ١٧٤ وَأَبۡصِرۡهُمۡ
فَسَوۡفَ يُبۡصِرُونَ ١٧٥ أَفَبِعَذَابِنَا يَسۡتَعۡجِلُونَ ١٧٦ فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمۡ
فَسَآءَ صَبَاحُ ٱلۡمُنذَرِينَ ١٧٧ وَتَوَلَّ عَنۡهُمۡ حَتَّىٰ حِينٖ ١٧٨ وَأَبۡصِرۡ
فَسَوۡفَ يُبۡصِرُونَ ١٧٩ سُبۡحَٰنَ رَبِّكَ رَبِّ ٱلۡعِزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ
١٨٠ وَسَلَٰمٌ عَلَى ٱلۡمُرۡسَلِينَ ١٨١ وَٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِ رَبِّ ٱلۡعَٰلَمِينَ ١٨٢

سُورَةُ صٓ — آياتها ٨٨ — ترتيبها ٣٨

(154) Ç'është me ju, o njerëz?! Si mund të gjykoni në këtë mënyrë?! (155) A nuk e paramendoni ndëshkimin që mund t'jua lëshojë Allahu për këto shpifje, e t'i japë fund asaj që thoni?! (156) Apo mos vallë, ju keni ndonjë autoritet dhe fuqi të qartë, që merrni kaq guxim të thoni për Allahun të tilla shpifje e gënjeshtra, që ju siguron juve se Allahu nuk do t'ju shkatërrojë, ashtu siç bëri me popujt të mëparshëm?!
(157) E nëse pretendoni se po e thoni të vërtetën, atëherë silleni Librin që ju është zbritur prej Allahut, ku paska deklaruar diçka të tillë për Veten e Tij, ashtu siç po pretendoni!
(158) Madje, idhujtarët shkuan deri atje sa trilluan edhe se mes Tij e mes të padukshmëve (*Iblisit, xhindëve apo engjëjve*), ka afërsi në lidhje e origjinë. Po si mund të ketë afërsi në lidhje e origjinë, ndërkohë që të padukshmit *(Iblisi, xhindët apo engjëjt)* e dinë shumë mirë se të gjithë ata janë krijesat e Allahut dhe se kushdo që adhurohet prej tyre në vend të Tij, Ai ka për t'i hedhur ata në Zjarr të Xhehenemit bashkë me ata që i adhuruan. (159) I Shenjtë e i Pastër është Allahu, larg çdo mangësie që idhujtarët ia mveshin Atij prej shpifjeve. Ai nuk ka as fëmijë, as të afërm e as të barabartë, por Ai është Unik dhe Suprem. (160) Përkundrazi, engjëjt që gjenden pranë Tij nuk janë tjetër vetëm se robër të sinqertë ndaj Tij. Ata i binden vazhdimisht vetëm Atij e i qëndrojnë në adhurim e përulje, duke mos e kundërshtuar Atë në asgjë. (161) E sa u përket juve dhe atyre që adhuroni në vend të Allahut *(prej xhindëve, idhujve a çfarëdo)* (162) ju kurrsesi nuk do të mund të joshni askënd *(nga engjëjt)* e as nuk mund të devijoni askënd *(nga njerëzit)*, me adhurimin dhe gënjeshtrat tuaja, për ta larguar prej së Vërtetës*(Njësimit dhe adhurimit të Allahut)*, (163) përveçse atë *(xhind a njeri)* që Allahu e ka lënë të vazhdojë në humbje, derisa të bëhet lëndë djegëse e Zjarrit të Xhehenemit.
(164) Ndërkohë që engjëjt edhe vetë janë të vetëdijshëm për rolin e tyre dhe thonë: "E *(si mund të na adhurojnë neve, kur)* nuk ka asnjë prej nesh që të mos i jetë caktuar vendi dhe detyra e tij, prej të cilës ai nuk mund të shmanget, kur ajo detyrë t'i jetë bërë e njohur, (165) dhe *(kur)* ne jemi të vendosur në rreshta, duke e adhuruar vetëm Allahun e duke pritur vetëm urdhrat e Tij për gjithçka që Ai dëshiron të na urdhërojë, (166) si dhe *(kur)* ne e Lartësojmë vetëm Allahun, duke i mohuar Atij çdo të metë e çdo mangësi që mund t'ia mveshin ata *(idhujtarët e mohuesit)* që nuk e njohin qenien e Tij Supreme*?!*" (167) E nëse atyre (o i Dërguar) nuk do ua kishim zbritur këtë Libër Udhëzues, para se t'i hedhim në Zjarrin e Xhehenemit për trillimet e tyre ndaj Allahut, në Ditën e Gjykimit ata do të kishin thënë:
(168) "Nëse ne do të kishim pasur ndonjë Libër prej të parëve tanë, që do të na tregonte rreth Allahut, Fuqisë dhe Madhështisë së Tij Absolute,
(169) ne me siguri do të ishim robër të sinqertë të Allahut, duke besuar e adhuruar vetëm Atë!"
(170) E tani që atyre u erdhi Muhamedi me Kuranin, ata e mohuan atë. Por më vonë do ta kuptojnë se çfarë do t'i gjejë ata në Ditën e Gjykimit, kur të hidhen në dënimin e dhembshëm. (171)-(173) E atyre, madje (sa ishin në dynja), u pati paraprirë edhe Fjala Jonë (Premtimi) që Ne ua patëm dhënë robërve Tanë të dërguar, se, në të vërtetë, pikërisht ata (të dërguarit e Mi), do të jenë triumfuesit. Ata do të fitojnë kundër armiqve me fuqinë dhe argumentet që do t'ua mundësojë Allahu. Vallë, a nuk u mjaftoi ky si argument?! Ushtria Jonë (me engjëjt, të dërguarit dhe besimtarët) do të jetë gjithmonë ngadhënjyese. (174) Pastaj, largohu prej tyre (o i Dërguar) dhe duroje mohimin e tyre edhe për pak kohë!
(175) Vëreji ata kur t'u zbresë dënimi se si do të vetëdijësohen, por atëherë ky vetëdijësim nuk do t'u vlejë. *E kur ata thanë në shenjë kokëfortësie e arrogance: "Sille pra, dënimin! Ç'pret?" Allahu vazhdoi: (176) Vallë, dënimin Tonë shfarosës kërkojnë që t'u vijë përpara afatit që u është caktuar?! (177) Kur ai të zbresë në territorin e tyre, sa mëngjes i shëmtuar do të jetë ai mëngjes për ata që qenë paralajmëruar e nuk e besuan.
(178) Prandaj *(edhe një herë)* largohu prej tyre (o i Dërguar), duroje mohimin e tyre edhe për pak kohë.
(179) Shih se dhe ata kanë për ta parë se kush ka për të triumfuar e kush ka për të marrë fund, ti apo ata.
(180) I Lartësuar e pa të meta është Zoti yt! Ai është Zot i Fuqisë e i Pozitës Madhështore, larg çdo mangësie që ia mveshin Atij idhujtarët e ata që nuk e njohin! (181) Selami *(paqja, siguria dhe shpëtimi i Allahut)* qoftë mbi të gjithë të dërguarit! (182) Të gjitha lavdet i përkasin vetëm Allahut të Lartësuar! Vetëm Ai meriton të falënderohet dhe vetëm Ai është Zoti i të gjitha krijesave.

Mësime nga ajetet:

• Ligji i pandryshueshëm i Allahut është gjithmonë në mbështetje e në ndihmë të të dërguarve e ndjekësve të tyre, me anë të argumentit e triumfit. Në këto ajete gjendet një përgëzim madhështor, duke i përshkruar ata edhe si ushtria e Allahut, që do të jetë e ndihmuar. • Ajetet tregojnë pamundësinë e idhujtarëve e të idhujve të tyre për të devijuar dikë, si dhe i përgëzojnë robërit e sinqertë se Allahu, me Fuqinë e Vet, ka për t'i shpëtuar prej rrugës së të devijuarve e devijuesve. • Allahu i sjell fjalët e engjëjve si argument për të treguar vendin, gatishmërinë e adhurimin e tyre ndaj Allahut, duke marrë kështu kuptim edhe betimi që Ai bëri në ekzistencën e përgjegjësitë e tyre në tre ajetet e para të sures.

بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

صٓۚ وَٱلۡقُرۡءَانِ ذِي ٱلذِّكۡرِ ١ بَلِ ٱلَّذِينَ كَفَرُواْ فِي عِزَّةٖ وَشِقَاقٖ ٢
كَمۡ أَهۡلَكۡنَا مِن قَبۡلِهِم مِّن قَرۡنٖ فَنَادَواْ وَّلَاتَ حِينَ مَنَاصٖ ٣ وَعَجِبُوٓاْ
أَن جَآءَهُم مُّنذِرٞ مِّنۡهُمۡۖ وَقَالَ ٱلۡكَٰفِرُونَ هَٰذَا سَٰحِرٞ كَذَّابٌ ٤
أَجَعَلَ ٱلۡأٓلِهَةَ إِلَٰهٗا وَٰحِدًاۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٌ عُجَابٞ ٥ وَٱنطَلَقَ ٱلۡمَلَأُ
مِنۡهُمۡ أَنِ ٱمۡشُواْ وَٱصۡبِرُواْ عَلَىٰٓ ءَالِهَتِكُمۡۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَيۡءٞ يُرَادُ ٦
مَا سَمِعۡنَا بِهَٰذَا فِي ٱلۡمِلَّةِ ٱلۡأٓخِرَةِ إِنۡ هَٰذَآ إِلَّا ٱخۡتِلَٰقٌ ٧ أَءُنزِلَ
عَلَيۡهِ ٱلذِّكۡرُ مِنۢ بَيۡنِنَاۚ بَلۡ هُمۡ فِي شَكّٖ مِّن ذِكۡرِيۚ بَل لَّمَّا يَذُوقُواْ عَذَابِ
٨ أَمۡ عِندَهُمۡ خَزَآئِنُ رَحۡمَةِ رَبِّكَ ٱلۡعَزِيزِ ٱلۡوَهَّابِ ٩ أَمۡ لَهُم مُّلۡكُ
ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ وَمَا بَيۡنَهُمَاۖ فَلۡيَرۡتَقُواْ فِي ٱلۡأَسۡبَٰبِ ١٠ جُندٞ
مَّا هُنَالِكَ مَهۡزُومٞ مِّنَ ٱلۡأَحۡزَابِ ١١ كَذَّبَتۡ قَبۡلَهُمۡ قَوۡمُ نُوحٖ
وَعَادٞ وَفِرۡعَوۡنُ ذُو ٱلۡأَوۡتَادِ ١٢ وَثَمُودُ وَقَوۡمُ لُوطٖ وَأَصۡحَٰبُ
لۡـَٔيۡكَةِۚ أُوْلَٰٓئِكَ ٱلۡأَحۡزَابُ ١٣ إِن كُلٌّ إِلَّا كَذَّبَ ٱلرُّسُلَ
فَحَقَّ عِقَابِ ١٤ وَمَا يَنظُرُ هَٰٓؤُلَآءِ إِلَّا صَيۡحَةٗ وَٰحِدَةٗ مَّا لَهَا
مِن فَوَاقٖ ١٥ وَقَالُواْ رَبَّنَا عَجِّل لَّنَا قِطَّنَا قَبۡلَ يَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ١٦

SURJA "SAD"

Mekase

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!

Qëllimet e sures:

Rikujtimi i përballjes me të kotën dhe përfundimi i saj.

Shpjegimi i ajeteve:

(1) Sâd! Betohem për Kuranin e mbushur me këshilla e urtësi për njerëzit, që t'u sjellë atyre dobi si në këtë botë ashtu edhe në botën tjetër. Me të vërtetë që çështja nuk është ashtu siç mendojnë mohuesit *(se ky Kuran është një sajim i Muhamedit)*.
(2) Mirëpo mohuesit janë në refuzimin e mendjemadhësinë e tyre, si dhe në kundërshti e armiqësi me të Vërtetën *(se nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin përveç Allahut)*!
(3) E sa e sa breza para mohuesve të tillë, Ne i patëm zhdukur ndër shekuj?! Sa herë që atyre u vinte ndëshkimi i Allahut, ata luteshin për shpëtim. Por ajo nuk ishte koha për t'i shpëtuar prej shkatërrimit!
(4) Madje, edhe ata çuditeshin që u erdhi një paralajmërues nga mesi i tyre t'i ndalonte prej idhujtarisë e gjynaheve, para se mbi ta Allahu të lëshonte ndëshkimin. Mirëpo mohuesit, edhe pse i panë argumentet e qarta, thonë ashtu siç thonë edhe idhujtarët e Mekës për ty, o i Dërguar: "Ky është vetëm se një magjistar që i magjeps njerëzit dhe gënjeshtar që pretendon se është i dërguar.
(5) A dashka ai t'i bëjë të gjithë zotat që besojnë njerëzit një Zot të Vetëm, duke i mohuar të gjithë, për të adhuruar vetëm Atë?! Me të vërtetë, kjo është gjëja më e çuditshme e dëgjuar ndonjëherë!"
(6) Pastaj paria dhe udhëheqësit e tyre u larguan, duke i thënë njëri-tjetrit: "Vazhdoni në atë rrugë që keni qenë *(para se të vijë Muhamedi)* dhe bëhuni të qëndrueshëm në adhurimin e zotave tuaj. Në të vërtetë plani që synohet është që ju të hiqni dorë prej idhujve tuaj e të adhuroni një Zot të Vetëm, si dhe të bëheni ndjekësit e Muhamedit. Kështu ai ka për të qenë mbi ne.
(7) Kurrë nuk e kemi dëgjuar për diçka të tillë, që dikush të pretendojë t'i bëjë të gjithë njerëzit të adhurojnë një Zot të Vetëm. Madje as në fenë e mëparshme, ndaj ky është vetëm një trillim. (8) Vallë, në mesin e gjithë neve, atij i paska zbritur Përkujtimi - Kurani, ndërkohë që ne jemi paria dhe udhëheqësit e këtij populli?!" Jo, por ata dyshojnë në Përkujtimin Tim, sepse akoma nuk e kanë shijuar dënimin Tim. Madje, ata që i thanë këto fjalë, do të vazhdojnë me dyshimet, idhujtarinë e mohimin e asaj që Ne ta shpallëm ty (o i Dërguar) derisa ta shijojnë dënimin që u premtohet. (9) A mos vallë ata idhujtarët përgënjeshtrues posedojnë depot e Mirësisë së Zotit tënd të Plotfuqishëm, të Cilin nuk ka kush ta mposhtë, e i Cili i jep çfarë të dojë kujt të dojë. Dhe nga depot e mirësisë së Tij është edhe profetësia, që Ai ia jep kujt të dojë dhe nuk janë ata që e përcaktojnë se kujt duhet t'ia dhurojë Ai profetësinë e shpalljen e Librit dhe kujt jo?! (10) Apo mos vallë e kanë ata pushtetin e qiejve dhe të Tokës dhe të gjithçkaje që gjendet në mes tyre, që ta përcaktojnë ata se kush duhet të ketë autoritetin, pushtetin e suksesin?! Atëherë, le të ngjiten deri në qiell me mjetet që kanë dhe ta bëjnë këtë, nëse munden. Por ja që nuk kanë mundësi. (11) Ata nuk janë tjetër vetëm se një ushtri e dështuar ndër ato ushtri që Allahu i ka shkatërruar e zhdukur edhe më parë. (12) Para tyre madje pati mohuar edhe populli i Nuhut, Adi dhe Faraoni me ndërtimet e tij të larta,
(13) edhe Themudi, populli i Lutit dhe banorët e Ejkes- popull i Shuajbit, që qenë ushtri të fuqishme e të mirëorganizuara.
(14) Të gjithë ata i konsideruan të dërguarit e Mi gënjeshtarë, ndaj i ndëshkuam për mohimin e tyre.
(15) Ndërsa këta të popullit tënd po presin vetëm një britmë, e asgjë më shumë se aq që të gjithë të bien të vdekur në vend, nëse të mohojnë ty. (16) Kjo, sepse ata thanë me përqeshje e mohim: "O Zoti ynë! Na e përshpejto pjesën tonë të dënimit, që ta shohim atë që në jetën e kësaj bote, para se ta vuajmë në Ditën e Llogarisë!"

Mësime nga ajetet:

- Në suren pararendëse Allahu u betua në engjëjt e përgjegjësitë e tyre, ndërsa në këtë sure Ai u betohet në shpalljen e Kuranit për të treguar madhështinë e tij dhe domosdoshmërinë për ta pranuar atë me besim e bindje, duke u thelluar në kuptimet e tij.
- Zotërimi i mendësisë materialiste te idhujtarët shfaqet te dëshira e tyre që Shpallja hyjnore të zbresë te njerëzit e fuqishëm e me pozitë.
- Shkaqet që i shtyjnë mohuesit ta refuzojnë besimit janë: mendjemadhësia, arroganca dhe shpërfillja e së Vërtetës.

اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاذْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِ ۖ إِنَّهُ أَوَّابٌ ﴿١٧﴾ إِنَّا
سَخَّرْنَا الْجِبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحْنَ بِالْعَشِيِّ وَالْإِشْرَاقِ ﴿١٨﴾ وَالطَّيْرَ
مَحْشُورَةً ۖ كُلٌّ لَهُ أَوَّابٌ ﴿١٩﴾ وَشَدَدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ
الحزب ٤٦ وَفَصْلَ الْخِطَابِ ﴿٢٠﴾ ۞ وَهَلْ أَتَاكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا
الْمِحْرَابَ ﴿٢١﴾ إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُودَ فَفَزِعَ مِنْهُمْ ۖ قَالُوا لَا تَخَفْ ۖ
خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ بَعْضٍ فَاحْكُمْ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ
وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصِّرَاطِ ﴿٢٢﴾ إِنَّ هَٰذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً
وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفِلْنِيهَا وَعَزَّنِي فِي الْخِطَابِ ﴿٢٣﴾ قَالَ
لَقَدْ ظَلَمَكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَىٰ نِعَاجِهِ ۖ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي
بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ
سجدة مَا هُمْ ۗ وَظَنَّ دَاوُودُ أَنَّمَا فَتَنَّاهُ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ ۩
﴿٢٤﴾ فَغَفَرْنَا لَهُ ذَٰلِكَ ۖ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ ﴿٢٥﴾
يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ
وَلَا تَتَّبِعِ الْهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ۚ إِنَّ الَّذِينَ يَضِلُّونَ
عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ ﴿٢٦﴾

(17) Prandaj, duro (o i Dërguar) e mos u ligështo në thirrjen tënde, për shkak të asaj që ata thonë për ty! Kujto shembullin e robit Tonë - Daudit, të cilit i dhamë dorë në përballje me armiqtë e vet dhe qëndrueshmëri në kryerjen e adhurimeve ndaj Allahut. Në të vërtetë ai ishte i përgjëruar ndaj Allahut, duke iu drejtuar Atij me lutje e me vepra të mira për të fituar kënaqësinë e Tij.
(18) Ne i mundësuam që edhe malet ta madhëronin Allahun bashkë me të, sa herë që ai e madhëronte Allahun *(pranë tyre)* në mbrëmje dhe në mëngjes,
(19) bashkë me zogjtë e tubuar, të cilët e ndalnin fluturimin dhe të gjithë së bashku *(secili në mënyrën e vet)* i drejtoheshin Allahut me madhërim, përgjërim e përulje.
(20) Pas kësaj, Ne ia përforcuam pushtetin, me autoritetin, fuqinë e ndihmën që i mundësuam kundër armiqve të tij. Ne i dhamë urtësinë e të qenit pejgamber me dijen për të gjykuar drejt, si dhe aftësinë e elokuencës, për t'u shprehur në mënyrën më të kuptueshme e më të prerë, si në fjalë ashtu edhe në gjykim.
(21) A të ka ardhur ty (o i Dërguar) tregimi mbi çështjen e kundërshtuesve?! Kur palët që ishin në kundërshti u ngjitën në çatinë e tempullit të Daudit në errësirën e natës, ndërkohë që Daudi po falej në vendin e tij të adhurimit?!
(22) E kur ata hynë frikshëm tek Daudi, atë e zuri paniku nga mënyra se si hynë. Pasi ata e panë se ai u frikësua prej tyre, i thanë: "Mos u frikëso, pasi ne jemi thjesht dy palë në kundërshtim e i kemi hyrë në hak njërit-tjetrit. Prandaj gjyko mes nesh me drejtësi e mos iu shmang së vërtetës në çështjen tonë, por na udhëzo në rrugën e duhur! Ç'duhet të bëjmë?!"
(23) Njëri prej tyre iu drejtua Daudit dhe i tha: "Në të vërtetë, ky që është me mua, është një vëllai imi, i cili ka nëntëdhjetë e nëntë dele, ndërsa unë kam vetëm një dele. Ai më tha: "Ma jep mua delen tënde dhe ta mbaj unë!" E kur unë ia lashë atij *(për një kohë)* dhe desha që të ma kthente atë përsëri, ai më mundi me fjalë e nuk ma dha atë që kisha *(të njëjtën)*!".
(24) Daudi i tha: "Vërtet që ai të ka bërë padrejtësi që ta ka mbajtur delen tënde dhe e ka bashkuar atë me delet e veta, duke mos ta kthyer atë që ti kishe*(të njëjtën)*! Shumë njerëz, në marrëdhëniet mes tyre, i bëjnë padrejtësi njëri-tjetrit, me përjashtim të atyre që besojnë e bëjnë vepra të mira, por që të tillët janë vërtet pak!" Aty Daudi e kuptoi se u nxitua kur gjykoi para se të dëgjonte edhe palën tjetër dhe mendoi se Ne e kemi vënë në sprovë, prandaj ai menjëherë i kërkoi falje Zotit të vet dhe u përul, duke rënë në sexhde i penduar.
(25) Ne ia falëm atij atë që ishte mes tij e Allahut, prandaj në Botën Tjetër ai është prej të afërmve me një pozitë të nderuar tek Allahu.
(26) "O Daud! Ne të kemi bërë sundimtar në tokë, në mënyrë që të gjykosh me drejtësinë çështjet fetare e tokësore. Prandaj, kur të gjykosh mes njerëzve, gjyko me drejtësi e mos i ndiq ndjenjat e kota, duke i dhënë përparësi njërit ndaj tjetrit apo duke e dëgjuar njërin dhe lënë tjetrin! Ndjekja e ndjenjave të kota, të largon nga Rruga e Drejtë e Allahut! Ata që devijojnë duke u larguar prej Rrugës së Drejtë të Allahut do të kenë një dënim të ashpër, për shkak se harrojnë Ditën e Gjykimit."

Mësime nga ajetet:

- Gjithmonë kanë ekzistuar shpifjet ndaj të dërguarve, përfshirë edhe Daudin, pavarësisht vlerave e argumenteve që Allahu u kishte dhuruar lajmëtarëve të Tij. Megjithatë, Allahu u ka kërkuar atyre që të bënin durim.
- Para se të gjykojë, gjykatësi duhet të zhvishet nga çdo ndjenjë personale që mund të ketë për dikë dhe nuk duhet të nxjerrë një gjykim përfundimtar, pa i dëgjuar të dyja palët dhe argumentet përkatëse.
- Mendimet e gabuara mbjellin frikësim dhe pasiguri, kurse pendimi është fuqi dhe siguri në vetvete.
- Të dërguarit ishin të mbrojtur prej gjynaheve, mirëpo gjatë gjykimeve të tyre mes njerëzve ata mund të ishin të pavëmendshëm ose mund të harronin; megjithatë Allahu sillej me ta me butësi.
- Lejueshmëria e marrëveshjeve dhe sipërmarrjeve mes njerëzve, me qëllim përfitimi mes tyre.

وَمَا خَلَقۡنَا ٱلسَّمَآءَ وَٱلۡأَرۡضَ وَمَا بَيۡنَهُمَا بَٰطِلٗاۚ ذَٰلِكَ ظَنُّ ٱلَّذِينَ
كَفَرُواْۚ فَوَيۡلٞ لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ مِنَ ٱلنَّارِ ٢٧ أَمۡ نَجۡعَلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ
ٱلصَّٰلِحَٰتِ كَٱلۡمُفۡسِدِينَ فِي ٱلۡأَرۡضِ أَمۡ نَجۡعَلُ ٱلۡمُتَّقِينَ كَٱلۡفُجَّارِ
٢٨ كِتَٰبٌ أَنزَلۡنَٰهُ إِلَيۡكَ مُبَٰرَكٞ لِّيَدَّبَّرُوٓاْ ءَايَٰتِهِۦ وَلِيَتَذَكَّرَ أُوْلُواْ
ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٢٩ وَوَهَبۡنَا لِدَاوُۥدَ سُلَيۡمَٰنَۚ نِعۡمَ ٱلۡعَبۡدُ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٌ
٣٠ إِذۡ عُرِضَ عَلَيۡهِ بِٱلۡعَشِيِّ ٱلصَّٰفِنَٰتُ ٱلۡجِيَادُ ٣١ فَقَالَ إِنِّيٓ أَحۡبَبۡتُ
حُبَّ ٱلۡخَيۡرِ عَن ذِكۡرِ رَبِّي حَتَّىٰ تَوَارَتۡ بِٱلۡحِجَابِ ٣٢ رُدُّوهَا عَلَيَّۖ
فَطَفِقَ مَسۡحَۢا بِٱلسُّوقِ وَٱلۡأَعۡنَاقِ ٣٣ وَلَقَدۡ فَتَنَّا سُلَيۡمَٰنَ
وَأَلۡقَيۡنَا عَلَىٰ كُرۡسِيِّهِۦ جَسَدٗا ثُمَّ أَنَابَ ٣٤ قَالَ رَبِّ ٱغۡفِرۡ لِي وَهَبۡ
لِي مُلۡكٗا لَّا يَنۢبَغِي لِأَحَدٖ مِّنۢ بَعۡدِيٓۖ إِنَّكَ أَنتَ ٱلۡوَهَّابُ ٣٥
فَسَخَّرۡنَا لَهُ ٱلرِّيحَ تَجۡرِي بِأَمۡرِهِۦ رُخَآءً حَيۡثُ أَصَابَ ٣٦ وَٱلشَّيَٰطِينَ
كُلَّ بَنَّآءٖ وَغَوَّاصٖ ٣٧ وَءَاخَرِينَ مُقَرَّنِينَ فِي ٱلۡأَصۡفَادِ ٣٨ هَٰذَا
عَطَآؤُنَا فَٱمۡنُنۡ أَوۡ أَمۡسِكۡ بِغَيۡرِ حِسَابٖ ٣٩ وَإِنَّ لَهُۥ عِندَنَا لَزُلۡفَىٰ وَحُسۡنَ
مَـَٔابٖ ٤٠ وَٱذۡكُرۡ عَبۡدَنَآ أَيُّوبَ إِذۡ نَادَىٰ رَبَّهُۥٓ أَنِّي مَسَّنِيَ ٱلشَّيۡطَٰنُ
بِنُصۡبٖ وَعَذَابٍ ٤١ ٱرۡكُضۡ بِرِجۡلِكَۖ هَٰذَا مُغۡتَسَلُۢ بَارِدٞ وَشَرَابٞ ٤٢

(27) Ne nuk e kemi krijuar qiellin, Tokën dhe as gjithçka që ndodhet mes tyre kot dhe rastësisht. Ky është mendimi i atyre që janë jobesimtarë. Mjerë për ata jobesimtarë, që e kanë këtë mendim të gabuar, kur ata të hyjnë në Zjarr të Xhehenemit, Ditën e Gjykimit për atë që kanë bërë. Atëherë do ta kuptojnë Urtësinë dhe Drejtësinë e Allahut mbi ta. Vërtet që për ta do të jetë një zhgënjim i madh!

(28) Apo mos vallë donit që t'i bënim ata që besuan Allahun, ndoqën të Dërguarin e Tij dhe bënë vepra të mira me të njëjtin përfundim si ata që sjellin shkatërrim në Tokë, me anë të mohimit dhe gjynaheve?! T'i trajtojmë njëlloj të devotshmit që i përkushtohen Zotit të tyre me ata që kanë qenë mohues, hipokritë e të poshtër?! Barazia mes tyre është një padrejtësi, që kurrsesi nuk mund t'i mvishet Allahut të Lartësuar. *(Përkundrazi, Allahu ka për t'i shpërblyer besimtarët e devotshëm, me futjen e tyre në Xhenet dhe ka për t'i ndëshkuar jobesimtarët fatkeqë me futjen e tyre në Zjarr, pasi kurrsesi ata nuk mund të jenë tek Allahu të barabartë, ashtu sikurse ata nuk mund të kenë as të njëjtin shpërblim.)*

(29) Vërtet që ky Kuran është një Libër i bekuar me dobi e urtësi të shumta. Ne ta kemi zbritur ty (o i Dërguar) me qëllim që njerëzit ta studiojnë e të thellohen në kuptimin e ajeteve *(vargjeve)* të tij, si dhe të këshillohen me të njerëzit mendimtarë me arsye e logjikë të shëndoshë.

(30) Ne i dhuruam Daudit të birin - Sulejmanin, si një mirësi e bekim prej Nesh. Sa rob i mirë që ishte ai *(Sulejmani)*! Vërtet që ai kthehej shumë te Zoti i vet me pendim e përgjërim!

(31) Një pasdite atij i paraqitën kuaj race të shpejtë dhe të stërvitur, që qëndronin në tre apo në dy këmbë, e ai u mahnit prej tyre derisa perëndoi dielli.

(32) Kur Sulejmani u kujtua se nuk e kishte falur namazin e pasdites, tha: "Unë i dhashë përparësi dashurisë ndaj të mirave *(kuajve, bukurisë e kënaqësisë së kësaj bote),* në vend të përmendjes *(e adhurimit)* të Zotit tim, derisa perëndoi dielli dhe harrova të fal namazin e ikindisë!".

(33) I zemëruar, u tha shërbëtorëve të vet: "M'i sillni mua edhe një herë ata *(kuajt)*!" Kur ia sollën përsëri, ai ua preu këmbët dhe qafat e tyre me shpatë. (34) Atëherë Ne e sprovuam Sulejmanin duke vënë mbi fronin e mbretërisë të tij një shejtan që kishte marrë me formë njerëzore. Për pak kohë ishte ai që i merrte vendimet në vend të Sulejmanit. Pastaj Allahu ia ktheu Sulejmanit mbretërinë dhe kontrollin e plotë mbi xhindet dhe shejtanët e tjerë.

(35) Ai tha: "O Zoti im! Më fal mua për atë që kam bërë e më dhuro pushtet e fuqi, që ta kem vetëm unë, e që nuk do ta ketë askush tjetër pas meje! Me të vërtetë Ti (o Allah) je Dhurues e Bujar i Madh!"

(36) Ne iu përgjigjëm lutjes së tij dhe ia nënshtruam atij erën, e cila me urdhrin e tij lëvizte me fuqi e shpejtësi, duke fryrë lehtësisht atje ku ai dëshironte. (37) Gjithashtu, i nënshtruam të gjithë xhindët e djajtë, që ishin të aftë në ndërtimin e objekteve dhe zhyteshin në thellësitë e deteve, duke ia kryer atij çdo urdhër që jepte në punë të vështira e të rënda dhe me nxjerrjen e margaritarëve e të thesareve të çmuara. (38) Ndërsa xhindët dhe shejtanët e tjerë, që nuk pranuan t'i bindeshin atij, Ne i lidhëm me zinxhirë e pranga, duke mos pasur mundësi që të iknin e as të lëviznin.

(39) "O Sulejman! Kjo është dhurata Jonë për ty, që Ne po ta japim si përgjigje ndaj asaj që kërkove prej Nesh. Prandaj jepi kujt të duash prej mirësisë tënde, pasi ti nuk do të japësh llogari as pse i dhe e as pse nuk i dhe kujt prej saj!"

(40) Ai është i afërt tek Ne, me një pozitë të nderuar tek Allahu.

(41) Kujto (o i Dërguar) gjithashtu edhe robin Tonë Ejubin, kur ai e luti Zotin e vet duke thënë: "Me të vërtetë, mua më ka prekur djalli, duke më goditur me mundim dhe vuajtje!"

(42) Ne i thamë: "Godite tokën me këmbë!" Pasi ai e goditi atë, prej atij vendi doli një burim uji i pastër e i ftohtë. Ne i thamë:"Ky është një ujë i ftohtë. Lahu me të dhe pi prej tij!"

Mësime nga ajetet:

• Nxitja që të meditohet rreth Kuranit, pasi asnjë prej germave e fjalëve të tij nuk është vendosur kot. • Këto ajete argumentojnë se përfitimi dhe dobia prej Kurani realizohet në varësi të pastërtisë së zemrës dhe aftësisë së njeriut për të kuptuar. • Ajetet argumentojnë edhe një rregull të njohur, i cili thotë: "Kush e lë diçka për hir të Allahut, Allahu ia kompenson me diçka më të mirë se ajo!"

وَوَهَبۡنَا لَهُۥٓ أَهۡلَهُۥ وَمِثۡلَهُم مَّعَهُمۡ رَحۡمَةٗ مِّنَّا وَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ
٤٣ وَخُذۡ بِيَدِكَ ضِغۡثٗا فَٱضۡرِب بِّهِۦ وَلَا تَحۡنَثۡۗ إِنَّا وَجَدۡنَٰهُ صَابِرٗاۚ نِّعۡمَ
ٱلۡعَبۡدُ إِنَّهُۥٓ أَوَّابٞ ٤٤ وَٱذۡكُرۡ عِبَٰدَنَآ إِبۡرَٰهِيمَ وَإِسۡحَٰقَ وَيَعۡقُوبَ أُوْلِي
ٱلۡأَيۡدِي وَٱلۡأَبۡصَٰرِ ٤٥ إِنَّآ أَخۡلَصۡنَٰهُم بِخَالِصَةٖ ذِكۡرَى ٱلدَّارِ ٤٦
وَإِنَّهُمۡ عِندَنَا لَمِنَ ٱلۡمُصۡطَفَيۡنَ ٱلۡأَخۡيَارِ ٤٧ وَٱذۡكُرۡ إِسۡمَٰعِيلَ
وَٱلۡيَسَعَ وَذَا ٱلۡكِفۡلِۖ وَكُلّٞ مِّنَ ٱلۡأَخۡيَارِ ٤٨ هَٰذَا ذِكۡرٞۚ وَإِنَّ لِلۡمُتَّقِينَ
لَحُسۡنَ مَـَٔابٖ ٤٩ جَنَّٰتِ عَدۡنٖ مُّفَتَّحَةٗ لَّهُمُ ٱلۡأَبۡوَٰبُ ٥٠ مُتَّكِـِٔينَ
نصف الحزب ٤٦ فِيهَا يَدۡعُونَ فِيهَا بِفَٰكِهَةٖ كَثِيرَةٖ وَشَرَابٖ ٥١ ۞وَعِندَهُمۡ قَٰصِرَٰتُ
ٱلطَّرۡفِ أَتۡرَابٌ ٥٢ هَٰذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوۡمِ ٱلۡحِسَابِ ٥٣ إِنَّ هَٰذَا
لَرِزۡقُنَا مَا لَهُۥ مِن نَّفَادٍ ٥٤ هَٰذَاۚ وَإِنَّ لِلطَّٰغِينَ لَشَرَّ مَـَٔابٖ
٥٥ جَهَنَّمَ يَصۡلَوۡنَهَا فَبِئۡسَ ٱلۡمِهَادُ ٥٦ هَٰذَا فَلۡيَذُوقُوهُ حَمِيمٞ
وَغَسَّاقٞ ٥٧ وَءَاخَرُ مِن شَكۡلِهِۦٓ أَزۡوَٰجٌ ٥٨ هَٰذَا فَوۡجٞ
مُّقۡتَحِمٞ مَّعَكُمۡ لَا مَرۡحَبَۢا بِهِمۡۚ إِنَّهُمۡ صَالُواْ ٱلنَّارِ ٥٩ قَالُواْ
بَلۡ أَنتُمۡ لَا مَرۡحَبَۢا بِكُمۡۖ أَنتُمۡ قَدَّمۡتُمُوهُ لَنَاۖ فَبِئۡسَ ٱلۡقَرَارُ ٦٠
قَالُواْ رَبَّنَا مَن قَدَّمَ لَنَا هَٰذَا فَزِدۡهُ عَذَابٗا ضِعۡفٗا فِي ٱلنَّارِ ٦١

(43) E pas kësaj atij iu largua e keqja, shqetësimi e ngacmimi i shejtanit. Ne i mundësuam përsëri familjen e tij, duke i dhuruar fëmijë e pasardhës edhe aq sa kishte më parë, si mëshirë nga ana Jonë për durimin e tij. Sprova e tij duhet të jetë këshillë e përkujtim për njerëzit e mençur, për të kuptuar se për ata që durojnë do të ketë shpërblim edhe më të mirë se ajo që kanë humbur, si në këtë botë ashtu edhe në botën tjetër. (44) “Dhe meqë ti, kur ishe i sëmurë, nga zemërimi u betove se do ta godisje gruan tënde me njëqind goditje, merr me dorën tënde njëqind fije të holla bime dhe me lehtësi godite atë njëherësh me to. Mos e shkel betimin, por as mos e lëndo atë, pasi edhe ajo *(pavarësisht faktit që të ka zemëruar)* ka qenë e duruar në shërbimin tënd!” E ai ashtu bëri. Vërtet që pas një sprove të gjatë, Ne e gjetëm atë përsëri të durueshëm e të qëndrueshëm në besim. Sa rob i mirë që ishte ai! Vërtetë që ai i kthehej shumë Allahut me pendim e përgjërim!
(45) Madje kujto (o i Dërguar) edhe robërit Tanë: Ibrahimin, Is’hakun dhe Jakubin, të cilët ishin të fortë në besim e në zbatimin e dispozitave të Allahut, si dhe shumë largpamës për të arritur të Vërtetën.
(46) Ne i patëm përzgjedhur ata në mesin e mbarë njerëzimit me një përzgjedhje të veçantë, për t’i bërë përkujtim e shembull të mirë për të gjithë njerëzit, me besimin, sinqeritetin e veprat e tyre të mira, që edhe ata *(njerëzit)* të përpiqen për të fituar jetën e përjetshme. (47) Tek Ne ata janë prej atyre që i kemi ngritur e lartësuar, për shkak të bindjes e adhurimit të tyre, si dhe i kemi përzgjedhur për të bartur e përcjellë mesazhin Tonë te njerëzit. (48) Kujto mirë (o i Dërguar) edhe Ismailin, El’jesa’n dhe Dhul’kiflin, pasi të gjithë kanë qenë prej të përzgjedhurve e me pozitë tek Allahu. (49) Ky Libër që të është shpallur ty (o i Dërguar) është një përkujtim vlerësues e i mirë për këta të dërguar. Ndërsa për të devotshmit e përkushtuar, që kryejnë porositë e Allahut dhe largohen prej gjynaheve, do të ketë shpërblim të mirë kur të kthehen tek Allahu në botën tjetër. (50) Ky shpërblim i mrekullueshëm është në Xhenetet e Adnit të Përjetshëm, në të cilët ata do të hyjnë në Ditën e Gjykimit, ku portat e tyre do të jenë të hapura për ta. (51) Në ato vende, ata do të rrinë të mbështetur mbi divanet e zbukuruara të Xhenetit dhe do të kërkojnë prej shërbyesve t’u sjellin çdo gjë që u pëlqen e u shijon prej frutave e pijeve të shumta e të llojllojshme. (52) Sikurse pranë tyre do të jenë edhe hyritë *(gratë)* e Xhenetit, të cilat i përqendrojnë shikimet e tyre vetëm tek bashkëshortët e vet të një moshe, duke mos i tërhequr asnjë bukuri tjetër në Xhenet përveç tyre.
(53) Kjo që ju është premtuar juve (o besimtarë) prej shpërblimit të mrekullueshëm, do të jetë për ju në Ditën e Gjykimit, kur të shpërbleheni për veprat tuaja të mira që keni bërë në jetën e dynjasë. (54) Ky është furnizimi Ynë dhe furnizimi Ynë as nuk ndërpritet e as nuk përfundon kurrë! (55) Ky shpërblim që u përmend, është për ata që dëshirojnë të besojnë e të bëjnë vepra të mira. E sa u përket atyre që kalojnë çdo kufi me mohimin e Allahut dhe bërjen e krimeve, të tillët, kur të kthehen tek Allahu në Ditën e Gjykimit, do të gjejnë ndëshkimin më të keq.
(56) Ai ndëshkim do të jetë Xhehenemi, i cili ka për t’i mbështjellë në brendësinë e vet dhe aty ata do të vuajnë djegien e përcëllimin e tij. Atje ata do të kenë shtretër. Eh, sa shtretër të tmerrshëm do të jenë për ta!
(57) Ky do të jetë ndëshkimi për ta. Madje, atyre do t’u jepet për të pirë një tretje në kulmin e nxehtësisë së saj, bashkë me qelbin që do rrjedhë prej djegieve të trupave të banorëve të Zjarrit. Le ta pinë atë, pasi ajo do të jetë pija e tyre e vetme, e cila nuk do t’ua shuajë kurrë etjen.
(58) Për ta do ketë edhe dënime të tjera të ngjashme, sipas llojit të veprave e krimeve që kanë bërë në dynja.
(59) Pasi të kenë hyrë në Xhehenem, mes tyre do të fillojë armiqësia e sharja, duke u distancuar secili prej njëri-tjetrit. Sa herë që atyre u bashkëngjitet ndonjë grup tjetër për t’u ndëshkuar me ta, u thuhet: “Kjo turmë, do të jetë në të njëjtin vend me ju në Zjarr të Xhehenemit!” dhe ata do përgjigjen, duke thënë: “Kurrë mos paçin mirëseardhje në këtë vend!” Dhe të gjithë së bashku do të vuajnë ashpërsinë e Zjarrit!
(60) Grupi i ardhur ua kthen prijësve të tyre jobesimtarë: “Përkundrazi,- o paraprijësit tanë - ju mos paçit kurrë mirëseardhje në këtë vend, pasi ju u bëtë shkak që të na sillnit në këtë dënim të dhembshëm, me devijimet dhe mashtrimet tuaja!” Eh, sa vendqëndrim i keq është ai për të gjithë ata! (61) Pastaj, ata do të thonë: “O Zoti ynë! Kush na priu neve, duke na devijuar e larguar prej udhëzimit, derisa përfunduam këtu? O Zot shtojua atyre dënimin shumëfish!”

Mësime nga ajetet:

- Kush duron në vështirësi, Allahu i Lartësuar ka për t’i dhënë shpërblim të shpejtë në jetën e kësaj bote dhe të mëvonshëm në botën tjetër, si dhe ka për t’iu përgjigjur lutjeve të tij. Në këto ajete ekziston argumenti i mbajtjes së betimeve, edhe kur ato mund të jenë bërë në kohë nervozizmi, nëse me mbajtjen e tyre synohet edukimi e përmirësimi i vetes e i të tjerëve.
- Këto ajete tregojnë se Allahu u mundëson besimtarëve të mirë e sakrifikues shtegdalje dhe lehtësime në kryerjen e dispozitave të Tij, duke mos i bërë padrejtësi askujt.

وَقَالُوا۟ مَا لَنَا لَا نَرَىٰ رِجَالًا كُنَّا نَعُدُّهُم مِّنَ ٱلْأَشْرَارِ ٦٢ أَتَّخَذْنَٰهُمْ
سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ ٱلْأَبْصَٰرُ ٦٣ إِنَّ ذَٰلِكَ لَحَقٌّ تَخَاصُمُ أَهْلِ
ٱلنَّارِ ٦٤ قُلْ إِنَّمَآ أَنَا۠ مُنذِرٌ ۖ وَمَا مِنْ إِلَٰهٍ إِلَّا ٱللَّهُ ٱلْوَٰحِدُ ٱلْقَهَّارُ ٦٥
رَبُّ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا ٱلْعَزِيزُ ٱلْغَفَّٰرُ ٦٦ قُلْ هُوَ نَبَؤٌا۟
عَظِيمٌ ٦٧ أَنتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ ٦٨ مَا كَانَ لِىَ مِنْ عِلْمٍۭ بِٱلْمَلَإِ ٱلْأَعْلَىٰٓ
إِذْ يَخْتَصِمُونَ ٦٩ إِن يُوحَىٰٓ إِلَىَّ إِلَّآ أَنَّمَآ أَنَا۠ نَذِيرٌ مُّبِينٌ ٧٠ إِذْ قَالَ
رَبُّكَ لِلْمَلَٰٓئِكَةِ إِنِّى خَٰلِقٌۢ بَشَرًا مِّن طِينٍ ٧١ فَإِذَا سَوَّيْتُهُۥ وَنَفَخْتُ
فِيهِ مِن رُّوحِى فَقَعُوا۟ لَهُۥ سَٰجِدِينَ ٧٢ فَسَجَدَ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ كُلُّهُمْ
أَجْمَعُونَ ٧٣ إِلَّآ إِبْلِيسَ ٱسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ ٱلْكَٰفِرِينَ ٧٤ قَالَ
يَٰٓإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَن تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَىَّ ۖ أَسْتَكْبَرْتَ أَمْ كُنتَ
مِنَ ٱلْعَالِينَ ٧٥ قَالَ أَنَا۠ خَيْرٌ مِّنْهُ ۖ خَلَقْتَنِى مِن نَّارٍ وَخَلَقْتَهُۥ مِن طِينٍ
٧٦ قَالَ فَٱخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ ٧٧ وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِىٓ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلدِّينِ
٧٨ قَالَ رَبِّ فَأَنظِرْنِىٓ إِلَىٰ يَوْمِ يُبْعَثُونَ ٧٩ قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ
ٱلْمُنظَرِينَ ٨٠ إِلَىٰ يَوْمِ ٱلْوَقْتِ ٱلْمَعْلُومِ ٨١ قَالَ فَبِعِزَّتِكَ
لَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ ٨٢ إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ ٱلْمُخْلَصِينَ ٨٣

(62) Për shkak se disa prej njerëzve patën besuar e qenë penduar para se të vdisnin, duke përfituar kështu Faljen e Mëshirën e Allahut; banorët e Zjarrit do t'i drejtohen njëri-tjetrit, duke pyetur për ta: "Si nuk po i shohim disa njerëz në Zjarr, të cilët në jetën e dynjasë ne i patëm konsideruar keqbërës të këqij?!

(63) A mos vallë, ne gabimisht i patëm përçmuar dhe ata nuk e meritonin ndëshkimin? Apo mos vallë shikimet tona nuk janë të afta që t'i shohin këtu në Zjarr?!" E kështu atyre do t'u shtohet dëshpërimi akoma edhe më shumë, kur ta kuptojnë se ata patën besuar e qenë udhëzuar para vdekjes së tyre, duke u bërë muslimanë.

(64) Ai ndëshkim e ajo armiqësi *(e grindje)* e banorëve të Zjarrit të Xhehenemit është një e vërtetë e madhe, rreth të cilës nuk ekziston asnjë dyshim.

(65) Thuaji (o Muhamed) jobesimtarëve të popullit tënd: "Unë jam vetëm një paralajmërues, që t'ju paralajmëroj para se t'ju përfshijë ndëshkimi i Allahut për shkak të mohimit tuaj, si dhe t'ju bëj me dije se nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin përveç Allahut të Lartësuar. Ai është Një e i Vetmi në Madhështinë, Cilësitë dhe Emrat e Tij. Ai është Mposhtësi i gjithçkaje dhe të gjithë i përulen vetëm Atij.

(66) Ai është Zoti i qiejve e i Tokës dhe i gjithçkaje që ekziston në mes tyre. Ai është i Plotfuqishmi që, po të dojë, mund t'i kishte ndëshkuar keqbërësit për mohimin, gjynahet dhe krimin e tyre. Megjithatë, Ai është edhe Falës, që dëshiron t'i falë ata që i kthehen Atij me sinqeritet e me pendim".

(67) Thuaji (o i Dërguar) popullit tënd, para se të jetë vonë për ta: "Ky Kuran që më është shpallur mua prej Allahut, në të vërtetë është një Lajmërim i madh për ju, për çdo gjë që ka ndodhur e ka për të ndodhur me fatin e njerëzimit,

(68) edhe pse ju nuk po i jepni atij rëndësi e po largoheni prej tij, duke ia kthyer shpinën. (69) A e kuptoni se unë nuk kisha dijeni për engjëjt lart, kur ata e diskutonin mes tyre çështjen e Ademit, nëse këtë nuk do të ma kishte shpallur Allahu?!

(70) Mua më është shpallur se jam vetëm një paralajmërues me një sqarim sa më të mirë për ju."

(71) Tregoju atyre (o i Dërguar) kur Zoti yt u tha engjëjve: "Në të vërtetë, Unë po krijoj një qenie prej balte - Ademin.

(72) Kur Unë ta kem përfunduar krijimin e tij, duke i dhënë atij formë dhe t'i kem fryrë prej shpirtit Tim duke i dhënë jetë, atëherë të gjithë ju bini për të në sexhde!"

(73) E kur Allahu e përfundoi krijimin e tij, të gjithë engjëjt së bashkuranë në sexhde për Ademin, duke iu bindur urdhrit të Allahut,

(74) përveç Iblisit, i cili tregoi mendjemadhësi e nuk pranoi që të bënte sexhde. Ai, me mendjemadhësinë e treguar ndaj urdhrit të Allahut, u kthye mohues i Urtësisë e i Drejtësisë së Allahut.

(75) Allahu i tha: "O Iblis, ç'të pengoi ty, që t'i bësh sexhde atij që Unë e krijova Vetë me dy Duart e Mia?! A mos je përçmues *(i të tjerëve)* a po mos je prej atyre që e shohin veten më lart *(se të tjerët)*?!"

(76) Iblisi tha: "Unë jam më i mirë se ai, pasi mua më krijove prej zjarri, ndërsa atë e krijove prej balte!" Dhe kështu e kundërshtoi Zotin me mëtimin se zjarri është më i mirë se balta.

(77) Allahu i tha: "Dil prej aty ku je (prej Xhenetit), pasi ti je i mallkuar e i përçmuar.

(78) Mallkimi Im do të jetë mbi ty, duke të përjashtuar prej Mëshirës Sime, deri në Ditën e Gjykimit, kur të gjithë kanë për të dhënë llogari për atë që kanë bërë!".

(79) Iblisi i tha: "O Zoti im! Më jep afat që të jetoj deri në Ditën kur të ringjallen të gjithë!"

(80) Allahu i tha: "Ty do të të jepet afat, (81) por vetëm deri në ditën e Momentit të Caktuar, Momentin e Kijametit, kur do të jetë edhe fundi yt!" (82) Iblisi i tha: "Atëherë unë betohem në Plotfuqinë dhe Madhështinë Tënde, se kam për të t'i devijuar e mashtruar të gjithë bijtë e Ademit, (83) përveç besimtarëve të Tu të sinqertë, që do t'i mbrosh prej devijimit e mashtrimeve të mia e i ke përzgjedhur që të të adhurojnë vetëm Ty!"

Mësime nga ajetet:

• Analogjia dhe përpjekja individuale në mendim, ndërkohë që argumentet janë të qarta, është një shteg i gabuar. • Mohimi i Iblisit është një mohim që buron prej inatit, mllefit dhe mendjemadhësisë. • Shejtani nuk ka asnjë ndikim tek robërit që ka përzgjedhur Allahu dhe u ka mundësuar që ta adhurojnë vetëm Atë.

(84) Allahu i tha: “Atëherë edhe Unë betohem në të Vërtetën, se Unë flas vetëm të Vërtetën.
(85) Vërtet që, në Ditën e Gjykimit, kam për ta mbushur Xhehenemin me të gjithë ata të sojit tënd *(xhindëve)* dhe me të gjithë ata që kanë për të ndjekur ty*(prej bijve Ademit)*, duke ju ndëshkuar të gjithëve!”
(86) Thuaju, o i Dërguar: “Unë nuk po kërkoj me këtë Kuran ndonjë shpërblim prej jush, madje as që po sforcohem *(ta përpiloj vetë e)* t’jua përcjell atë juve. Unë po jua lexoj atë ashtu siç më është shpallur, e kjo për mua është e lehtë.
(87) Ai është vetëm një përkujtim për tërë botët e xhindëve dhe të njerëzve, të cilët janë vënë përpara përgjegjësisë së zgjedhjes mes të Vërtetës dhe të kotës.
(88) Ju (o njerëz)keni për ta marrë vesh shumë shpejt të vërtetën e tij *(Muhamedit)*, kur të shihni suksesin dhe triumfin e tij!”

SURJA “EZ-ZUMER”

Mekase

Me emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit!

Qëllimet e sures:

Thirrja për në Teuhid (Njësim të Allahut) e në besim të sinqertë dhe ftesa për ta braktisur shirkun (idhujtarinë).

Shpjegimi i ajeteve:

(1) Shpallja e këtij Libri është vetëm prej Allahut, të Plotfuqishmit, të Urtit, i Cili bën çfarë të dëshirojë sipas Urtësisë së Vet Absolute, si në krijim e drejtim, ashtu edhe në gjykim e vendim!
(2) Vërtet që Ne ta kemi zbritur ty (o i Dërguar) këtë Kuran me të Vërtetën: “Adhuroje vetëm Allahun, duke qenë besimtar e njësues i sinqertë i Tij dhe duke iu përkushtuar tërësisht Fesë së Tij!
(3) A nuk e dini se Allahu nuk pranon tjetër, përveç Fesë së Pastër?!. Ajo është larg çdo idhujtarie e syfaqësie, ku besimi i sinqertë, me fjalë e vepra, i kushtohet vetëm Allahut Një e të Vetëm.
Sa u përket atyre që e konsiderojnë shpëtimtar dikë *(a diçka)* tjetër përveç Allahut *(qoftë ai engjëll, profet, evlija apo idhull)*, me arsyetimin se: “Ne nuk po u lutemi atyre për diçka tjetër, por vetëm që të na afrojnë edhe më shumë tek Allahu në pozitë, apo që të përcjellin nevojat tona tek Ai dhe të ndërmjetësojnë për ne tek Ai!” Ata janë gënjeshtarë dhe Allahu ka për të gjykuar mes tyre në Ditën e Gjykimit *(mes besimtarëve njësues e idhujtarëve mohues)* në lidhje me çdo gjë që kundërshtonin rreth Njëshmërisë së Allahut. Allahu kurrsesi nuk ka për t’ia mundësuar udhëzimin për tek e Vërteta askujt që është gënjeshtar në lidhje me Allahun, duke i mveshur Atij shoqërues e duke u treguar mosmirënjohës për mirësitë që i ka vetëm prej Tij.
(4) Po të kishte dashur Allahu të kishte fëmijë, Ai do të zgjidhte çfarë të dëshironte prej krijesave të Veta për t’i dhënë autoritetin e “Birit”. Mirëpo, i Pastër e Larg nga të metat është Ai prej kësaj, që ia mveshin idhujtarët, pasi Ai është Unik e i Vetëm në Qenien e Tij. Asgjë nuk është e barabartë me Të dhe Ai është Mposhtësi i mbarë krijesave të Veta!
(5) Ai i ka krijuar qiejt dhe Tokën me një Urtësi Absolute, në mënyrë që të njihet e Vërteta e Tij, e jo kot së koti, siç pretendojnë mohuesit. Është Ai që e rrotullon natën, duke e kaluar atë përmbi ditën, si dhe e rrotullon ditën, duke e kaluar atë përmbi natën. Ai ka nënshtruar Diellin edhe Hënën, ku të gjithë lundrojnë për tek një kohë dhe vend i caktuar, që është edhe fundi i kësaj jete. Pra, a nuk e dini se Ai është i Plotfuqishëm që t’ju japë fund kur të dëshirojë, por edhe se Ai është Falës, që dëshiron t’i falë ata që pendohen e kthehen tek Ai?!

Mësime nga ajetet:

- Thirrësi për tek Allahu e pret shpërblimin vetëm prej Tij dhe nuk e kërkon prej njerëzve asnjë shpërblim teksa i fton për tek e Vërteta. • Sforcimi nuk është prej fesë.
- Teuesuli *(lidhja e afrimi me Allahun)* arrihet vetëm me anë të Emrave dhe Cilësive të Allahut, si dhe me anë të besimit dhe bërjes së veprave të mira për hir të Allahut, e me asgjë tjetër.

خَلَقَكُم مِّن نَّفۡسٖ وَٰحِدَةٖ ثُمَّ جَعَلَ مِنۡهَا زَوۡجَهَا وَأَنزَلَ لَكُم
مِّنَ ٱلۡأَنۡعَٰمِ ثَمَٰنِيَةَ أَزۡوَٰجٖۚ يَخۡلُقُكُمۡ فِي بُطُونِ أُمَّهَٰتِكُمۡ
خَلۡقٗا مِّنۢ بَعۡدِ خَلۡقٖ فِي ظُلُمَٰتٖ ثَلَٰثٖۚ ذَٰلِكُمُ ٱللَّهُ رَبُّكُمۡ لَهُ
ٱلۡمُلۡكُۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُصۡرَفُونَ ٦ إِن تَكۡفُرُواْ فَإِنَّ
ٱللَّهَ غَنِيٌّ عَنكُمۡۖ وَلَا يَرۡضَىٰ لِعِبَادِهِ ٱلۡكُفۡرَۖ وَإِن تَشۡكُرُواْ يَرۡضَهُ
لَكُمۡۗ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٞ وِزۡرَ أُخۡرَىٰۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرۡجِعُكُمۡ
فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمۡ تَعۡمَلُونَۚ إِنَّهُۥ عَلِيمُۢ بِذَاتِ ٱلصُّدُورِ ٧
ربع الحزب ٤٦ ۞ وَإِذَا مَسَّ ٱلۡإِنسَٰنَ ضُرّٞ دَعَا رَبَّهُۥ مُنِيبًا إِلَيۡهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُۥ نِعۡمَةٗ
مِّنۡهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدۡعُوٓاْ إِلَيۡهِ مِن قَبۡلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَندَادٗا لِّيُضِلَّ
عَن سَبِيلِهِۦۚ قُلۡ تَمَتَّعۡ بِكُفۡرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنۡ أَصۡحَٰبِ ٱلنَّارِ
٨ أَمَّنۡ هُوَ قَٰنِتٌ ءَانَآءَ ٱلَّيۡلِ سَاجِدٗا وَقَآئِمٗا يَحۡذَرُ ٱلۡأٓخِرَةَ
وَيَرۡجُواْ رَحۡمَةَ رَبِّهِۦۗ قُلۡ هَلۡ يَسۡتَوِي ٱلَّذِينَ يَعۡلَمُونَ وَٱلَّذِينَ
لَا يَعۡلَمُونَۗ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٩ قُلۡ يَٰعِبَادِ ٱلَّذِينَ
ءَامَنُواْ ٱتَّقُواْ رَبَّكُمۡۚ لِلَّذِينَ أَحۡسَنُواْ فِي هَٰذِهِ ٱلدُّنۡيَا حَسَنَةٞۗ
وَأَرۡضُ ٱللَّهِ وَٰسِعَةٌۗ إِنَّمَا يُوَفَّى ٱلصَّٰبِرُونَ أَجۡرَهُم بِغَيۡرِ حِسَابٖ ١٠

6 Është Ai që ju ka krijuar juve në fillim (o njerëz) prej një njeriu të vetëm, Ademit. Pastaj, prej tij Ai krijoi gruan e tij, Havanë, sikurse krijoi e nënshtroi për ju tetë kafshë në çifte, si devetë, lopët, delet e dhitë. Është Ai që ju krijon juve (o njerëz) në barkun e nënave tuaja, fazë pas faze, në tri errësira, atë të mitrës, placentës e të barkut. Ky, pra, është Allahu, Zoti juaj. Vetëm i Tij është Pushteti i gjithçkaje. Nuk ka zot tjetër që e meriton adhurimin, përveç Tij. Pra, nga dëshironin të shkoni?! Si mund të shmangeni prej adhurimit të Tij e shkoni e adhuroni dikë që jo vetëm që nuk ka krijuar asgjë, por edhe vetë është i krijuar?!

7 Nëse ju (o njerëz) e mohoni Zotin tuaj, atëherë dijeni se Allahu nuk ka nevojë për besimin tuaj dhe mohimi juaj nuk e dëmton Atë aspak. Përkundrazi, mohimi është vetëm në dëmin tuaj, pasi Ai nuk është i kënaqur kur robërit e Tij e mohojnë Atë. E nëse ju e falënderoni Atë për mirësitë që ju ka mundësuar dhe i besoni Atij, atëherë Ai është i kënaqur me mirënjohjen tuaj dhe ka për t'ju shpërblyer.
Dijeni se asnjë gjynahqar nuk ka për t'i bartur gjynahet e ndonjë gjynahqari tjetër. Përkundrazi, çdo njeriu do t'i regjistrohet ajo që ka bërë dhe pastaj të gjithë do të ktheheni tek Zoti juaj në Ditën e Gjykimit për të dhënë llogari për gjithçka që keni bërë. Atë Ditë Ai ka për t'ju treguar se çfarë keni bërë në jetën e dynjasë, duke ju ndëshkuar apo shpërblyer sipas Drejtësisë apo Mëshirës së Tij. Madje, Ai është i Gjithëdijshëm edhe për atë që fshehin zemrat e robërve të Vet, se Atij nuk i fshihet asgjë.

8 Mirëpo njeriu është i tillë që, kur atë e godet ndonjë e keqe, si: sëmundje, humbje pasurie apo frikë nga vdekja, ai i lutet Zotit tërë sinqeritet, që t'ia largojë atë fatkeqësi, duke iu drejtuar vetëm Atij e askujt tjetër. Mirëpo, kur atij i jepet ndonjë e mirë nga ana e Tij, duke e shpëtuar apo duke ia kompensuar atë që pati humbur, ai menjëherë harron që i lutej vetëm Atij dhe shkon e i bën Allahut shirk *(idhujtari)*, duke adhuruar dikë *(a diçka)* tjetër përveç Tij, me qëllim që t'i largojë njerëzit nga Rruga e Allahut *(adhurimi vetëm i Tij)*.
Thuaju (o i Dërguar) mohuesve të tillë: "Kënaqu me mohimin në jetën tënde të shkurtër, pasi ti do të jesh prej banorëve të përjetshëm në Zjarrin e Xhehenemit!".

9 E sa i përket atij që i bindet Allahut dhe një pjesë të natës së vonë e kalon me lutje ndaj Tij në sexhde dhe duke qëndruar gjatë në këmbë me faljen e namazit; atij që i frikësohet dënimit të jetës tjetër dhe shpreson në Mëshirën e Zotit të vet; ai kurrsesi nuk do të ketë të njëjtin përfundim me atë që tregohet mosmirënjohës ndaj Allahut dhe i bën atij shirk.
Thuaju: "A mund të jenë të barabartë ata që e dinë këtë me ata që nuk e dinë?!" Vërtet që prej kësaj kujtohen vetëm ata që janë të zotët e mendjes!

10 Përcillu (o i Dërguar) besimtarëve Fjalët e Mia: "O robërit e Mi, që më keni besuar Mua e të dërguarve të Mi! Mbrohuni *(e shpëtoni)* prej dënimit të Zotit tuaj me kryerjen e urdhëresave të Tij e me largimin prej ndalesave të Tij! Ta dini se ata që bëjnë mirë në jetën e kësaj bote, do të kenë të mira në këtë botë dhe në botën tjetër. E nëse pengoheni për t'i vënë në zbatim porositë e Allahut, dijeni se toka e Allahut është e gjerë, prandaj emigroni nëpër të, derisa të gjeni një vend ku mund ta adhuroni Allahun e nuk ju pengon askush. Atyre që tregohen të qëndrueshëm e i përballojnë vështirësitë me durim, Allahu ka për t'u dhuruar shpërblim të pallogaritshëm, si në këtë botë ashtu edhe në botën tjetër!"

Mësime nga ajetet:

- Mbikëqyrja e Allahut ndaj njeriut edhe kur ai është duke u krijuar në barkun e nënës së vet.
- Pohimi i dy cilësive të Allahut, se Ai nuk ka nevojë për askënd dhe se kënaqet me robërit e Tij besimtarë.
- Njohja që mohuesi i bën Allahut në vështirësi dhe mohimi që i bën Atij në rehati është argument i luhatshmërisë dhe kontradiktës së tij.
- Frika dhe shpresa janë cilësi të besimtarëve të sinqertë.

قُلۡ إِنِّيٓ أُمِرۡتُ أَنۡ أَعۡبُدَ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ١١ وَأُمِرۡتُ لِأَنۡ أَكُونَ
أَوَّلَ ٱلۡمُسۡلِمِينَ ١٢ قُلۡ إِنِّيٓ أَخَافُ إِنۡ عَصَيۡتُ رَبِّي عَذَابَ يَوۡمٍ عَظِيمٖ
١٣ قُلِ ٱللَّهَ أَعۡبُدُ مُخۡلِصٗا لَّهُۥ دِينِي ١٤ فَٱعۡبُدُواْ مَا شِئۡتُم مِّن دُونِهِۦۗ
قُلۡ إِنَّ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٱلَّذِينَ خَسِرُوٓاْ أَنفُسَهُمۡ وَأَهۡلِيهِمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۗ
أَلَا ذَٰلِكَ هُوَ ٱلۡخُسۡرَانُ ٱلۡمُبِينُ ١٥ لَهُم مِّن فَوۡقِهِمۡ ظُلَلٞ مِّنَ ٱلنَّارِ
وَمِن تَحۡتِهِمۡ ظُلَلٞۚ ذَٰلِكَ يُخَوِّفُ ٱللَّهُ بِهِۦ عِبَادَهُۥۚ يَٰعِبَادِ فَٱتَّقُونِ ١٦
وَٱلَّذِينَ ٱجۡتَنَبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ أَن يَعۡبُدُوهَا وَأَنَابُوٓاْ إِلَى ٱللَّهِ لَهُمُ ٱلۡبُشۡرَىٰۚ
فَبَشِّرۡ عِبَادِ ١٧ ٱلَّذِينَ يَسۡتَمِعُونَ ٱلۡقَوۡلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحۡسَنَهُۥٓۚ
أُوْلَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ هَدَىٰهُمُ ٱللَّهُۖ وَأُوْلَٰٓئِكَ هُمۡ أُوْلُواْ ٱلۡأَلۡبَٰبِ ١٨
أَفَمَنۡ حَقَّ عَلَيۡهِ كَلِمَةُ ٱلۡعَذَابِ أَفَأَنتَ تُنقِذُ مَن فِي ٱلنَّارِ ١٩
لَٰكِنِ ٱلَّذِينَ ٱتَّقَوۡاْ رَبَّهُمۡ لَهُمۡ غُرَفٞ مِّن فَوۡقِهَا غُرَفٞ مَّبۡنِيَّةٞ تَجۡرِي
مِن تَحۡتِهَا ٱلۡأَنۡهَٰرُۖ وَعۡدَ ٱللَّهِ لَا يُخۡلِفُ ٱللَّهُ ٱلۡمِيعَادَ ٢٠ أَلَمۡ تَرَ
أَنَّ ٱللَّهَ أَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءٗ فَسَلَكَهُۥ يَنَٰبِيعَ فِي ٱلۡأَرۡضِ ثُمَّ
يُخۡرِجُ بِهِۦ زَرۡعٗا مُّخۡتَلِفًا أَلۡوَٰنُهُۥ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَىٰهُ مُصۡفَرّٗا ثُمَّ
يَجۡعَلُهُۥ حُطَٰمًاۚ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَذِكۡرَىٰ لِأُوْلِي ٱلۡأَلۡبَٰبِ ٢١

11 Thuaj (o i Dërguar): “Unë jam urdhëruar që të adhuroj vetëm Allahun, duke qenë i sinqertë në besimin e Tij dhe duke qenë i përkushtuar tërësisht ndaj Fesë së Tij.

12 Gjithashtu, më është urdhëruar që të jem i pari që nënshtrohet ndaj Tij në këtë Umet.

13 Thuaj: “Unë kam frikë dënimin e një Dite të madhe - Ditës së Gjykimit, - nëse do të kundërshtoja Zotin tim dhe nuk do t’i bindesha Atij!”.

14 Thuaj: “Unë adhuroj vetëm Allahun ! Vetëm Atij ia kushtoj sinqerisht besimin dhe ritet e fesë sime!

15 Ndërsa ju adhuroni e madhëroni kë të doni përveç Allahut, por përgjegjësia do të jetë e juaja për këtë!”
Pastaj thuaju: “Vërtet, humbësit më të mëdhenj do të jenë pikërisht ata që do të humbasin veten dhe familjen e tyre, për shkak të adhurimit të dikujt *(a diçkaje)* tjetër përveç Allahut, duke i drejtuar për në Zjarr të Xhehenemit, në Ditën e Kijametit. Pikërisht ajo do të jetë edhe humbja më e madhe!

16 Sipër tyre ata do të kenë hije të zeza tymi, nga Zjarri i Xhehenemit, ashtu sikurse edhe poshtë tyre do të kenë hije të zeza, duke bërë që të mos qëndrojnë dot as në këmbë e as ulur, nëse dëshirojnë të marrin frymë. Ai do të jetë ndëshkimi i atyre që nuk iu bindën Allahut,me të cilin Ai i kërcënon robërit e Vet, duke urdhëruar: “O robërit e Mi, ma kini frikën vetëm Mua dhe ruajuni dënimit Tim!”

17 E sa u përket atyre që hoqën dorë nga adhurimi i çdokujt që pëlqen të adhurohet e të ndiqet në vend të Allahut(tagutit)- dhe kthehen nga Allahu me pendim e besim të sinqertë, atyre u takon përgëzimi me Xhenet. Prandaj përgëzoji (o i Dërguar) robërit e tillë!

18 Ata që, pasi e dëgjojnë fjalën*(e kujtdo qoftë ajo -e Allahut, e Pejgamberit apo e njerëzve)*, e vlerësojnë atë sipas rëndësisë e të atij që e thotë dhe ndjekin prej saj atë që është më e rëndësishmja, në të mirë të jetës së kësaj bote dhe të Botës Tjetër. Këta, pra, janë ata që i ka udhëzuar Allahu dhe pikërisht këta janë të zotët e mendjes e të arsyes së shëndoshë.

19 A mos vallë e bën këtë ai i cili e ka merituar Vendimin e Allahut për të qenë i dënuar?! Vallë, ti do ta shpëtosh (o i Dërguar) atë që është në Zjarr, nëse ai nuk e shpëton veten në jetën e kësaj bote, duke hequr dorë nga mohimi dhe devijimi i tij?!

20 Këtë e bëjnë vetëm ata që ia kanë frikën Zotit të tyre, me kryerjen e dispozitave të Allahut dhe largimin prej ndalesave të Tij. Si shpërblim atyre do t’u mundësohen dhomat e larta të Xhenetit, të cilat do të jenë njëra mbi tjetrën, si në hijeshi ashtu edhe në strukturë. Poshtë tyre rrjedhin lumenjtë e Xhenetit. Këtë premtim e ka dhënë Allahu dhe Allahu nuk e shkel premtimin e Vet.

21 A nuk e shikoni se si Allahu e lëshon ujin e shiut për ju prej qiellit, që ju të jetoni e të gjallëroni në tokë?! Pastaj e fut atë në tokë, duke e shpërndarë nëpërmjet burimeve e rrjedhave e, nëpërmjet tij, Ai nxjerr për ju bimë e të mbjella me ngjyra e shije të lloj-llojshme, që me to ju të ushqeheni. A nuk e shikoni se si i than pastaj ato dhe zverdhen e në fund i thërrmon, duke i rrëzuar e kalbur. Me të vërtetë që në të gjitha këto ka këshilla për ata që kanë mend e logjikë të shëndoshë, që ta kuptojnë se gjithçka është nën Pushtetin e Tij dhe se gjithçka ka një afat të caktuar.

Mësime nga ajetet:

- Sinqeriteti në adhurim ndaj Allahut e adhurimi sipas fesë së Tij, janë dy kushte themelore që adhurimi të pranohet.
- Dijetarët kanë dhënë mendime të ndryshme lidhur me interpretimin e ajetit 18. Mendimi më i saktë është se bëhet fjalë për “Fjalën e Allahut - Kuranin”, siç ka ardhur edhe për Teuratin në ajetin 145 të sures “El -A’raf”.
- Gjynahet janë nga shkaqet e ndëshkimit dhe të zemërimit të Allahut.
- Udhëzimi i brendshëm për tek imani *(besimi)* është dhe mbetet në dorë të Allahut e jo të Pejgamberit ﷺ .

أَفَمَن شَرَحَ ٱللَّهُ صَدۡرَهُۥ لِلۡإِسۡلَٰمِ فَهُوَ عَلَىٰ نُورٖ مِّن رَّبِّهِۦۚ فَوَيۡلٞ
لِّلۡقَٰسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكۡرِ ٱللَّهِۚ أُوْلَٰٓئِكَ فِي ضَلَٰلٖ مُّبِينٍ ٢٢
ٱللَّهُ نَزَّلَ أَحۡسَنَ ٱلۡحَدِيثِ كِتَٰبٗا مُّتَشَٰبِهٗا مَّثَانِيَ تَقۡشَعِرُّ مِنۡهُ
جُلُودُ ٱلَّذِينَ يَخۡشَوۡنَ رَبَّهُمۡ ثُمَّ تَلِينُ جُلُودُهُمۡ وَقُلُوبُهُمۡ
إِلَىٰ ذِكۡرِ ٱللَّهِۚ ذَٰلِكَ هُدَى ٱللَّهِ يَهۡدِي بِهِۦ مَن يَشَآءُۚ وَمَن
يُضۡلِلِ ٱللَّهُ فَمَا لَهُۥ مِنۡ هَادٍ ٢٣ أَفَمَن يَتَّقِي بِوَجۡهِهِۦ سُوٓءَ
ٱلۡعَذَابِ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ وَقِيلَ لِلظَّٰلِمِينَ ذُوقُواْ مَا كُنتُمۡ تَكۡسِبُونَ
٢٤ كَذَّبَ ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِهِمۡ فَأَتَىٰهُمُ ٱلۡعَذَابُ مِنۡ حَيۡثُ
لَا يَشۡعُرُونَ ٢٥ فَأَذَاقَهُمُ ٱللَّهُ ٱلۡخِزۡيَ فِي ٱلۡحَيَوٰةِ ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَعَذَابُ
ٱلۡأٓخِرَةِ أَكۡبَرُۚ لَوۡ كَانُواْ يَعۡلَمُونَ ٢٦ وَلَقَدۡ ضَرَبۡنَا لِلنَّاسِ فِي
هَٰذَا ٱلۡقُرۡءَانِ مِن كُلِّ مَثَلٖ لَّعَلَّهُمۡ يَتَذَكَّرُونَ ٢٧ قُرۡءَانًا عَرَبِيًّا
غَيۡرَ ذِي عِوَجٖ لَّعَلَّهُمۡ يَتَّقُونَ ٢٨ ضَرَبَ ٱللَّهُ مَثَلٗا رَّجُلٗا فِيهِ
شُرَكَآءُ مُتَشَٰكِسُونَ وَرَجُلٗا سَلَمٗا لِّرَجُلٍ هَلۡ يَسۡتَوِيَانِ مَثَلًاۚ
ٱلۡحَمۡدُ لِلَّهِۚ بَلۡ أَكۡثَرُهُمۡ لَا يَعۡلَمُونَ ٢٩ إِنَّكَ مَيِّتٞ وَإِنَّهُم
مَّيِّتُونَ ٣٠ ثُمَّ إِنَّكُمۡ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِ عِندَ رَبِّكُمۡ تَخۡتَصِمُونَ ٣١

(22) Vallë, të njëjtin përfundim të ketë ai, të cilit Allahu ia ka zgjeruar kraharorin për ta pranuar Islamin dhe jeton me dritën e *(Udhëzimi të)* Zotit të vet, me atë, të cilin Allahu e ka lënë në ngushtësinë dhe errësirat e injorancës së vet, për shkak të ashpërsisë së zemrës që ai ka ndaj përmendjes së Allahut?! Mjerë për ata që i kanë zemrat e ashpra ndaj përmendjes së Allahut, pasi të tillët janë në humbje të qartë!

(23) Allahu shpalli për ju (o njerëz) po ashtu edhe Fjalën më të dobishme - një Libër, pjesët e të cilit në dukje janë të ngjashme me njëra-tjetrën. Tregimet, gjykimet, përgëzimet dhe paralajmërimet e të cilit përsëriten, por që kanë urtësi e mesazhe të caktuara, që tregojnë vërtetësinë, bukurinë, harmoninë dhe pajtueshmërinë mes tyre. Prej këtij Libri u rrëqethen lëkurat atyre *(të diturve)* që ia kanë frikën Zotit të tyre, sa herë që i lexojnë kërcënimet e Zotit të tyre. Pastaj, atyre përsëri u zbuten lëkurat e zemrat e tyre, sa herë që në të përmendet Allahu, mëshira e përgëzimi i Tij shpresëdhënës. Ja, pra, ky është udhëzim prej Allahut, me të cilin Allahu udhëzon kë të dëshirojë prej robërve të Vet*(nëse në brendësinë e tyre Ai gjen mirësi)* Ndërsa atë që Allahu e lë në humbje *(për shkak të shpërfilljes së Udhëzimit të Allahut)*, atë nuk mund ta udhëzojë askush.

(24) A ta bëjmë vallë, atë që e ruan fytyrën e vet prej ashpërsisë së dënimit të Ditës së Gjykimit, duke e pranuar udhëzimin e Allahut, të barabartë me atë që nuk i bëhet vonë për këtë e vdes duke mohuar?! Kurrsesi! Përkundrazi, atyre që Allahu u mundësoi udhëzimin në jetën e dynjasë, u mundëson shpëtimin edhe në Ditën e Gjykimit, duke i futur në Xhenet. Ndërsa keqbërësve që e mohojnë Atë, udhëzimin e Tij dhe dënimin në botën tjetër, do t'u lidhen duart e këmbët, në atë mënyrë që s'do mund t'i mbrojnë dot as fytyrat e veta prej Zjarrit të Xhehenemit. E atëherë do t'u thuhet: "Shijojeni tani atë që e keni fituar!"

(25) Edhe ata *(popujt mohues)* që kanë qenë përpara tyre *(para atij të Mekës)* i kanë mohuar të dërguarit dhe paralajmërimet e Allahut. Pastaj i ka kapluar dënimi në atë mënyrë që nuk e kanë pritur t'i kapte në mohim e të mos pendoheshin e të shpëtonin.

(26) Allahu bëri që ata ta shijonin poshtërimin, turpin dhe përçmimin që në jetën e kësaj bote. Ndërsa në jetën tjetër dënimi i pret një dënim shumë herë më i madh e më i dhembshëm se ai i dynjasë. Eh, sikur ta kishin kuptuar!

(27) Me të vërtetë, që në këtë Kuran, Ne u kemi sjellë njerëzve çdo lloj shembulli të mjaftueshëm për të kuptuar të mirën e të keqen, të Vërtetën e të kotën, drejtësinë e padrejtësinë. Ata duhet të marrin mësim nga këta shembuj e të këshillohen, duke iu përmbajtur të Vërtetës dhe duke e lënë të kotën.

(28) Ne e bëmë këtë Kuran në gjuhën arabe pa asnjë shtrembërim gjuhësor, duke mos lejuar asnjë devijim të kuptimeve dhe qëllimeve të tij të qarta, në mënyrë që ata t'i përkushtohen Allahut me ndjekjen urdhrave e t'u largohen ndalesave të Tij.

(29) Allahu ju sjell juve (o njerëz) shembullin e një burri, që ka detyrime ndaj shumë ortakëve, të cilët janë kundërshtues të njëri-tjetrit. Nëse ai u bindet disave, mërziten të tjerët, duke qenë vazhdimisht në dilemë e pasiguri prej tyre. Po ashtu edhe shembullin e një burri tjetër, i cili i është dorëzuar plotësisht vetëm një njeriu, duke e ditur detyrën që ka ndaj tij dhe duke qenë vazhdimisht i kënaqur e i qetë. A mund të jenë njëlloj këta të dy?! Kurrsesi! Falënderuar qoftë Allahu, pasi ky është shembulli i idhujtarit, që adhuron e u bindet të tjerëve në vend të Allahut, me shembullin e besimtarit që nuk adhuron e nuk i bindet askujt tjetër përveç Tij. Mirëpo shumica e tyre nuk e dinë.

(30) Vërtet që ti (o i Dërguar) do të vdesësh një ditë dhe vërtet që edhe ata kanë për të vdekur. Nuk ka pikë dyshimi për këtë.

(31) E pastaj të gjithë ju (o njerëz) keni për t'iu kundërvënë njëri-tjetrit kur të dilni përpara Zotit tuaj në Ditën e Gjykimit, pasi atë ditë të gjithë do keni të drejta të barabarta. Atë ditë askujt nuk do i vlejë pushteti, autoriteti e as pasuria që ka pasur, përpara të shtypurit që është nëpërkëmbur e i është bërë padrejtësi.

Mësime nga ajetet:

• Besimtarët e vërtetë e të devotshëm janë ata të cilët ia kanë drojën Allahun kur dëgjojnë Kuranin, ndërsa gjynahqarët e vërtetë e të poshtëruar, janë ata që nuk duan të përfitojnë prej tij. • Përgënjeshtrimi i mesazhit të të Dërguarit ﷺ është shkak i zbritjes së ndëshkimit ose në jetën e kësaj bote ose në jetën e përjetshme, apo në të dyja jetët. • Kurani nuk ka lënë asgjë pa sqaruar prej çështjeve që u nevojiten njerëzve në jetën e kësaj bote dhe në jetën e Botës Tjetër. Ai i ka cekur ato në mënyrë të përgjithshme ose në mënyrë të detajuar, duke i sjellë në formë shembujsh.